De grenzen van het FIFA-transfersysteem

Artikel 17 RSTP en de tijdelijke FIFA-regels na Diarra getoetst aan het vrije verkeer van werknemers

Universiteit Leiden
Faculteit der Rechtsgeleerdheid
Instituut voor Publiekrecht
Afdeling Sociaal Recht

Master Rechtsgeleerdheid – Sociaal Recht
Masterscriptie

Student: Olivier Schöningh

Studentnr.: 2640163

Begeleider: Prof. mr. G.C. Boot

Datum: 7 juli 2026

Woordenaantal: 14.061

Pagina's: 47

Inhoudsopgave

1. Inleiding 4
1.1 Aanleiding 4
1.2 Probleemstelling 5
1.3 Hoofd- en deelvragen 7
1.4 Methode 7
1.5 Plan van behandeling 8
2. De toetsing van private sportreglementen aan het Unierecht 8
2.1 Inleiding 8
2.2 Het Unierechtelijke werknemersbegrip 9
2.3 Private sportreglementen 10
2.4 Het belemmeringsbegrip 11
2.5 Rechtvaardigingskader 12
2.6 Het arrest Diarra als aanscherping van het toetsingskader 14
2.7 Tussenconclusie 15
3. De belemmeringsmechanismen van het FIFA-transfersysteem 16
3.1 Inleiding 16
3.2 Doel en systematiek van artikel 17 RSTP 16
3.3 De berekeningsmethodiek van de schadevergoeding 17
3.4 De nieuwe club als risicodrager 19
3.5 Sportieve sancties als belemmeringsmechanisme 20
3.6 De registratie als feitelijke toegangsdrempel 22
3.7 Tussenconclusie 23
4. Het tijdelijke regelgevingskader van de FIFA 24
4.1 Inleiding 24
4.2 Overzicht van de tijdelijke wijzigingen 24
4.3 Het ‘positive interest’-beginsel als nieuw uitgangspunt bij artikel 17 RSTP 26
4.4 Van objectieve aansprakelijkheid naar gedragsafhankelijke medeaansprakelijkheid 28
4.5 De sportieve sanctie blijft intact 30
4.6 ITC-regeling op de schop 30
4.7 Tussenconclusie 31
5. Naar een EU-conforme herijking van artikel 17 RSTP 31
5.1 Inleiding 32
5.2 Schadevergoeding via contractuele voorzienbaarheid en begrensde schadebegroting 32
5.3 De doorwerking naar nationaal recht 35
5.4 één gedragsnorm, twee rechtsgevolgen 37
5.5 Bewijspositie van de oude club bij ‘inducement’ 39

5.6 Tussenconclusie 40
6. Conclusie 41

1. Inleiding[1]

1.1 Aanleiding

Het professionele voetbal wordt gekenmerkt door een internationaal transfersysteem waarin de rechtspositie van spelers in belangrijke mate wordt bepaald door private regelgeving van de Fédération Internationale de Football Association (hierna: "**FIFA**"**)**. Dit systeem, neergelegd in de FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players (hierna: "**RSTP**") vindt zijn oorsprong in de hervormingen die begin deze eeuw zijn doorgevoerd in de nasleep van het arrest *Bosman*, waarin het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: "**HvJ**") oordeelde dat transfervergoedingen na afloop van een arbeidsovereenkomst bij grensoverschrijdende transfers in strijd waren met het vrije verkeer van werknemers.[2] Deze uitspraak noopte de FIFA tot herziening van haar reguleringskader, hetgeen heeft geleid tot de invoering van het huidige transfersysteem.[3] Daarmee wordt beoogd een evenwicht te creëren tussen contractuele stabiliteit en het vrije verkeer van werknemers.[4] In de praktijk heeft deze regulering zich ontwikkeld tot een juridisch kader dat diep ingrijpt in de wijze waarop spelers zich binnen de arbeidsmarkt van het professionele voetbal kunnen bewegen.

De werking van dit transfersysteem is onder een vergrootglas komen te liggen na het arrest van het HvJ van 4 oktober 2024 in de zaak *Diarra*, waarin het HvJ zich heeft uitgesproken over de verenigbaarheid van het transfersysteem met het Unierecht.[5] Deze uitspraak werd in eerste instantie gezien als een mogelijke doorbraak voor de positie van spelers en als een ingrijpende ontwikkeling voor het bestaande systeem, nu de verhouding tussen private sportregulering en het vrije verkeer van werknemers opnieuw centraal werd gesteld.

De impact van het arrest bleef echter niet beperkt tot de juridische discussie, het veroorzaakte ook concrete gevolgen. Naar aanleiding van de uitspraak hebben spelers zich verenigd via belangenorganisaties en initiatieven opgezet waarbij schade wordt gevorderd als gevolg van de toepassing van het transfersysteem.[6] Hoewel deze vorderingen zich primair richten op de gevolgen voor individuele spelers, maken deze ontwikkelingen duidelijk dat de werking van het systeem als zodanig

[1] In deze scriptie is gebruikgemaakt van ChatGPT voor spelling en grammatica.
[2] Vgl. HvJ 15 december 1995, C-415/93, ECLI:EU:C:1995:463 (*Bosman)*
[3] Zie uitgebreid voor totstandkoming transfersysteem: Weatherill 2007, p. 215-222.
[4] Planás 2009, p. 48; Ongaro 2011, p. 27-36.
[5] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*)
[6] Stichting justice for players, justice for players, https://justiceforplayers.com/nl/fifa-ik-wil-mijn-vrijheid-terug/, geraadpleegd op 4 april 2026; Stichting Justice for Players, 'Collectieve rechtszaak tegen FIFA en Europese voetbalbonden, persbericht 4 augustus 2025.

ter discussie staat. Ook de FIFA heeft naar aanleiding van het arrest stappen gezet om het transfersysteem aan te passen, onder meer door de invoering van een tijdelijk regelgevingskader.[7]

1.2 Probleemstelling

De hernieuwde aandacht voor het FIFA-transfersysteem naar aanleiding van *Diarra* brengt een onderliggend juridisch spanningsveld aan het licht dat niet alleen uit het arrest voortvloeit, maar ook besloten ligt in de opzet van het systeem zelf. Het betreft de verhouding tussen enerzijds het streven naar contractuele stabiliteit binnen het professionele voetbal en anderzijds het uitgangspunt dat een profvoetballer als werknemer in beginsel vrij moet zijn om van werkgever te veranderen. De spanning komt vooral naar voren bij de regeling van de tussentijdse beëindiging van spelerscontracten. Uit de literatuur blijken twee routes waarlangs een speler van club kan wisselen, namelijk een onderhandelde transfer en een eenzijdige beëindiging van de arbeidsovereenkomst. Deze routes zijn formeel van elkaar te onderscheiden, maar hangen in de praktijk nauw met elkaar samen. Die samenhang wordt bepaald door de wijze waarop de gevolgen van eenzijdige contractbeëindiging binnen het FIFA-reglement zijn vormgegeven. In het bijzonder bepaalt artikel 17 RSTP onder welke voorwaarden en met welke rechtsgevolgen een arbeidsovereenkomst kan worden beëindigd. Deze regeling fungeert daarmee niet alleen als een afzonderlijk juridisch kader, maar beïnvloedt ook de onderhandelingspositie van partijen bij een transfer en structureert indirect de totstandkoming van onderhandelde transfers.[8]

De kern van het probleem is de wijze waarop deze regeling is vormgegeven. Wanneer een speler zijn contract zonder instemming van zijn club beëindigt, wordt hij geconfronteerd met een schadevergoedingsplicht waarvan de omvang niet op voorhand duidelijk is afgebakend. Daarbij is het zo geregeld dat binnen het FIFA-reglement geen eenduidige en voldoende voorspelbare berekeningsmethode bestaat, waardoor onduidelijkheid blijft bestaan over de financiële consequenties van contractbreuk. Deze onzekerheid vormt niet alleen een uitkomst van het systeem, maar vervult binnen het systeem een functionele rol als een prikkel die spelers ontmoedigt om hun contract voortijdig te beëindigen en aldus bijdraagt aan het behoud van contractuele stabiliteit.[9] Deze werking wordt verder versterkt door aanvullende elementen binnen het systeem. Spelers die hun contract zonder geldige reden beëindigen, kunnen worden geconfronteerd met sportieve sancties, terwijl ook de nieuwe club wordt blootgesteld aan risico's, waaronder hoofdelijke aansprakelijkheid voor de schade en mogelijke beperkingen in haar transferactiviteiten.[10] Hierdoor wordt niet alleen de speler, maar ook een potentiële nieuwe werkgever ontmoedigd om een overstap te realiseren.

---

[7] FIFA 2025.
[8] Hendrickx 2025, p. 1-2.
[9] Branco Martins 2019, p.7.
[10] Branco Martins 2019, p.7.

Dit leidt ertoe dat de mogelijkheid om van werkgever te veranderen in de praktijk afhankelijk wordt van factoren die buiten de directe invloedssfeer van de werknemer liggen. Daarmee wordt de arbeidsmobiliteit van de speler onderdeel gemaakt van een systeem waarin zijn vertrek economisch wordt geprijsd en waarin de onderhandelingspositie van clubs een doorslaggevende rol speelt. Dit roept vragen op vanuit arbeidsrechtelijk perspectief, te meer nu de transferpraktijk elementen bevat waarin spelers feitelijk worden benaderd als "koopwaar".[11]

Tegen deze achtergrond rijst de vraag in hoeverre het FIFA-transfersysteem, in het bijzonder voor zover het de tussentijdse beëindiging van spelerscontracten reguleert, verenigbaar is met het Unierecht. De ontwikkeling van de rechtspraak van het HvJ laat zien dat private sportregulering binnen het bereik van het Unierecht valt, voor zover zij economische activiteiten en arbeidsverhoudingen raakt. Het arrest *Diarra* past binnen deze ontwikkeling en verduidelijkt dat bij de toetsing aan artikel 45 VWEU niet alleen uitdrukkelijke beperkingen van belang zijn, maar ook regels die door hun feitelijke uitwerking een afschrikkende werking op arbeidsmobiliteit kunnen hebben.[12]

Het probleem dat deze scriptie behandelt, is dat het onduidelijk is waar de juridische grenzen liggen van de in artikel 17 RSTP neergelegde mechanismen inzake tussentijdse beëindiging van spelerscontracten, in het bijzonder voor zover deze mechanismen de arbeidsmobiliteit van spelers feitelijk beperken.

[11] Hendrickx 2025, p. 1.
[12] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824, (*Diarra*)

1.3 Hoofd- en deelvragen

In deze scriptie staat de volgende hoofdvraag centraal:

> "Welke juridische grenzen stelt artikel 45 VWEU, mede in het licht van het Diarra-arrest, aan de in artikel 17 RSTP neergelegde mechanismen inzake tussentijdse beëindiging van spelerscontracten, en in hoeverre voldoen de per 1 januari 2025 ingevoerde tijdelijke FIFA-regels aan deze grenzen?"

Deze hoofdvraag wordt beantwoord aan de hand van de volgende deelvragen:

> 1. Welke beoordelingscriteria hanteert het HvJ bij de toetsing van private sportreglementen aan artikel 45 VWEU, en hoe is dit kader aangescherpt in het Diarra-arrest?
>
> 2. Welke concrete belemmeringsmechanismen vloeien voort uit artikel 17 RSTP en hoe functioneren deze in de praktijk?
>
> 3. In hoeverre nemen de per 1 januari 2025 door FIFA ingevoerde tijdelijke wijzigingen de door het HvJ gesignaleerde mobiliteitsbelemmeringen weg?
>
> 4. Welke verdere aanpassingen zijn nodig om artikel 17 RSTP, gelet op de eventuele resterende knelpunten van het tijdelijke regelgevingskader, in overeenstemming te brengen met artikel 45 VWEU?

1.4 Methode

Het onderzoek in deze scriptie heeft een juridisch-dogmatisch karakter en vertrekt vanuit literatuuronderzoek. Daarbij wordt in de eerste plaats gekeken naar de rechtspraak van het HvJ over artikel 45 VWEU en de toetsing van private sportreglementen, met bijzondere aandacht voor het arrest *Diarra*. Daarnaast zullen het vóór 1 januari 2025 geldende regime van artikel 17 RSTP en de per die datum ingevoerde tijdelijke FIFA-reglementen met elkaar worden vergeleken. Daarbij worden er relevante uitspraken van het Court of Arbitration for Sport (hierna: "**CAS**") en de FIFA Dispute Resolution Chamber (hierna: "**DRC**") betrokken om inzicht te krijgen in de wijze waarop artikel 17 RSTP in de praktijk wordt uitgelegd en toegepast. Deze rechtspraak is voor dit onderzoek relevant, omdat geschillen tussen clubs en spelers met een internationale dimensie binnen de FIFA aan de DRC

als geschilbeslechtende instantie kunnen worden voorgelegd, waarna tegen de beslissing beroep openstaat bij het CAS.[13]

1.5 Plan van behandeling

De hoofdstukken 2 en 3 bevatten de uitwerking van het juridisch kader waarbinnen dit onderzoek zich beweegt. Meer specifiek behandelt hoofdstuk 2 op hoofdlijnen het Unierechtelijke toetsingskader dat van belang is voor de beoordeling van private sportreglementen aan artikel 45 VWEU. Hierbij wordt besproken welke maatstaven het Hof van Justitie in zijn rechtspraak heeft ontwikkeld, in hoeverre private sportreglementen binnen het bereik van artikel 45 VWEU vallen en op welke wijze het arrest *Diarra* deze lijn nader heeft aangescherpt. Hoofdstuk 3 maakt vervolgens de overstap naar artikel 17 RSTP. In dit hoofdstuk is op hoofdlijnen aandacht voor de doelstellingen en systematiek van deze bepaling en zal vooral worden ingegaan op de schadevergoedingsregeling, sportieve sancties, de aansprakelijkheid van de nieuwe club en de registratieproblematiek rond het internationale transfercertificaat (hierna: "**ITC**").

In hoofdstuk 4 staan vervolgens de tijdelijke FIFA-wijzigingen centraal. Het hoofdstuk bespreekt de inhoud van deze wijzigingen en onderzoekt in hoeverre zij, bezien in het licht van het in hoofdstuk 2 ontwikkelde toetsingskader en de in hoofdstuk 3 blootgelegde belemmeringsmechanismen, tegemoetkomen aan de door het HvJ in *Diarra* geformuleerde bezwaren. In het vijfde hoofdstuk wordt vervolgens onderzocht welke verdere aanpassingen nodig zijn om de resterende knelpunten in overeenstemming te brengen met artikel 45 VWEU. Daarbij worden per resterend knelpunt concrete voorstellen geformuleerd, mede in het licht van de doorwerking naar het Nederlandse arbeidsrecht. Ten slotte bevat hoofdstuk 6 de conclusie en aanbevelingen, waarin de hoofdvraag en de bijbehorende deelvragen in onderlinge samenhang worden beantwoord.

2. De toetsing van private sportreglementen aan het Unierecht

2.1 Inleiding

De beoordeling van sportreglementen in het licht van het Unierecht vereist een concreet juridisch toetsingskader. Centraal staat daarbij onder welke voorwaarden beperkingen voortvloeien die uit private sportregulering voortkomen en verenigbaar kunnen zijn met artikel 45 VWEU. In dit verband komt veel betekenis toe aan de rechtspraak van het HvJ, waarin is uitgewerkt op welke wijze dergelijke regels aan het Unierecht worden getoetst. De uitspraak van het HvJ in de zaak *Diarra* vormt een aanscherping van het bestaande toetsingskader.

[13] Zie uitgebreid over bevoegdheid DRC en CAS: Lebon 2021, p. 47-48.

Tegen deze achtergrond wordt in dit hoofdstuk uiteengezet hoe het Unierechtelijke toetsingskader is opgebouwd en aangescherpt door het arrest *Diarra*.

2.2 Het Unierechtelijke werknemersbegrip

Artikel 45 VWEU waarborgt het vrije verkeer van werknemers binnen de Europese Unie en vormt daarmee één van de fundamentele vrijheden van de interne markt.[14] Deze bepaling strekt ertoe nationale belemmeringen voor arbeidsmobiliteit weg te nemen en werknemers in staat te stellen zich vrij binnen de Unie te verplaatsen om arbeid in loondienst te verrichten.[15] Het vrije verkeer omvat in dit verband niet enkel een verbod op discriminatie op grond van nationaliteit, maar verleent werknemers ook een aantal concrete rechten. Werknemers hebben bijvoorbeeld het recht om in te gaan op een arbeidsaanbod in een andere lidstaat, zich daartoe vrij te verplaatsen, daar te verblijven om arbeid te verrichten en onder bepaalde voorwaarden ook na afloop van die arbeid te blijven.[16]

Voor de toepassing van deze bepaling is bepalend of een persoon kwalificeert als werknemer in de zin van het Unierecht. Daarbij sluit het HvJ niet aan bij nationale definities, maar hanteert het een eigen uniforme uitleg van dit begrip. Hiermee wordt voorkomen dat lidstaten door middel van hun nationale recht de reikwijdte van het vrije verkeer van werknemers kunnen beperken.[17] Volgens vaste rechtspraak is hiervan sprake wanneer een persoon gedurende een bepaalde tijd prestaties verricht voor een ander, onder diens gezag en daarvoor een beloning ontvangt. Doorslaggevend is daarbij de feitelijke invulling van de rechtsverhouding en niet de kwalificatie die partijen daaraan geven.[18] Dit brengt mee dat ook personen die naar nationaal recht niet als werknemer worden aangemerkt, onder omstandigheden toch binnen de werkingssfeer van artikel 45 VWEU kunnen vallen. Bij deze beoordeling komt in het bijzonder betekenis toe aan het element gezag, dat door het HvJ functioneel wordt ingevuld aan de hand van concrete omstandigheden. Het werknemersbegrip wordt dan ook ruim uitgelegd om de effectieve werking van het vrije verkeer van werknemers te waarborgen.[19]

Aan artikel 45 VWEU komt bovendien rechtstreekse werking toe, waarvan de relevantie voor private sportreglementen in de volgende paragraaf nader aan de orde komt.

---

[14] Vgl. HvJ EU 27 november 2025, C-356/24 (*Kärtner Landesregierung*), r.o. 57 en HvJ EU 12 maart 2026, C-150/25 (*Marhaux/BX*), r.o. 31.
[15] Artikel 45 lid 1 VWEU.
[16] Artikel 45 lid 3 VWEU.
[17] Pennings 2021a, p. 394.
[18] Vgl. HvJ 3 juli 1986, C-66/85, ECLI:EU:C:1986:284 (*Lawrie-Blum)*, r.o. 16-17.
[19] Zie uitgebreid over het Europees werknemersbegrip: Pennings 2021b; zie ook: HvJ 3 juli 1986, C-66/85, ECLI:EU:C:1986:284 (*Lawrie-Blum*).

2.3 Private sportreglementen

Indachtig het voorgaande kan worden vastgesteld dat de profvoetballer kwalificeert als werknemer in de zin van het Unierecht. Profvoetballers verrichten gedurende een bepaalde tijd prestaties voor hun club, ontvangen daarvoor een vergoeding en staan onder het gezag van de club ten aanzien van training, wedstrijddeelname en gedragsvoorschriften. Daarmee wordt voldaan aan de door het HvJ ontwikkelde criteria voor het bestaan van een arbeidsverhouding.[20] Deze kwalificatie sluit aan bij de nationale rechtspraktijk, waarin de profvoetballer binnen het Nederlandse arbeidsrecht als werknemer wordt aangemerkt.[21]

De rechtspositie van de profvoetballer wordt niet uitsluitend door het nationale arbeidsrecht bepaald. Kenmerkend voor het professionele voetbal is dat op deze rechtsverhouding ook verenigingsrecht doorwerkt. Een club is namelijk via haar lidmaatschap gebonden aan de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (hierna: "**KNVB**"), die op haar beurt is aangesloten bij de FIFA. Het gevolg is dat ook de FIFA-reglementen die betrekking hebben op de status en overgang van spelers van invloed zijn op de individuele rechtsverhouding tussen speler en club.[22]

De private oorsprong van deze regels sluit toepassing van artikel 45 VWEU niet uit. Ook regels van private organisaties kunnen onder het vrije verkeer vallen, voor zover zij de uitoefening van economische activiteiten beïnvloeden.[23] In het arrest *Bosman* heeft het HvJ deze lijn toegepast op het professionele voetbal door te oordelen dat artikel 48 EEG-verdrag, de voorloper van artikel 45 VWEU, mede van toepassing is op regels die door sportverenigingen worden vastgesteld en betrekking hebben op de voorwaarden waaronder beroepssporters een activiteit in loondienst verrichten.[24] Dat geldt ook wanneer dergelijke regels mede bepalen onder welke voorwaarden een speler zijn arbeidsovereenkomst kan beëindigen, bij een andere club in dienst kan treden of feitelijk toegang houdt tot de arbeidsmarkt binnen het professionele voetbal.

Dat private sportreglementen binnen het bereik van artikel 45 VWEU kunnen vallen, valt bovendien te verklaren doordat aan deze bepaling volgens vaste rechtspraak van het HvJ rechtstreekse werking toekomt, ook in horizontale verhoudingen. Werknemers kunnen zich daarom niet alleen tegenover de staat, maar onder omstandigheden ook tegenover private partijen op artikel 45 VWEU beroepen. Daaruit

[20] Zie voor de criteria: HvJ 3 juli 1986, 66/85, ECLI:EU:C:1986:284 (*Lawrie-Blum)*, r.o. 16-17.
[21] Ktr. Rotterdam 5 april 1967, ECLI:NL:KTGROT:1967:AB6994, *NJ* 1967/418 (*Laseroms/Sparta*).
[22] Branco Martins 2021, p. 341-342.
[23] Vgl. HvJ 12 december 1974, C-36/74 (*Walrave en Koch*).
[24] Vgl. HvJ 15 december 1995, C-415/93 (*Bosman)*, r.o. 87.

volgt dat ook private regelgevers zich dienen te onthouden van regels die de uitoefening van het vrije verkeer van werknemers belemmeren.[25]

2.4 Het belemmeringsbegrip

Nu is geconstateerd dat private sportreglementen onder omstandigheden binnen het bereik van artikel 45 VWEU kunnen vallen, ontstaat de vraag onder welke omstandigheden zulke regels een belemmering van het vrije verkeer van werknemers opleveren. Voor de beantwoording van die vraag is van belang dat artikel 45 VWEU niet beperkt blijft tot het verbod van directe en indirecte discriminatie op grond van nationaliteit.[26] Hoewel die bepaling in de eerste plaats ziet op de afschaffing van onderscheid tussen werknemers uit verschillende lidstaten ten aanzien van werkgelegenheid, beloning en overige arbeidsvoorwaarden, volgt uit de rechtspraak dat haar beschermingsbereik ruimer is. Ook maatregelen die geen onderscheid naar nationaliteit maken, kunnen onder omstandigheden binnen het bereik vallen.[27]

Deze ruimere benadering is bevestigd in het arrest *Bosman*. In die zaak stond een transferregeling centraal die formeel zonder onderscheid naar nationaliteit gold, maar die meebracht dat een speler na afloop van zijn arbeidsovereenkomst alleen voor een club in een andere lidstaat kon uitkomen als er een transfervergoeding werd betaald aan de oude club.[28] Het HvJ oordeelde dat deze regel een belemmering vormde, omdat zij een rechtstreekse voorwaarde stelde voor de toegang van spelers tot de arbeidsmarkt van andere lidstaten.[29] Daarmee is door het HvJ expliciet benadrukt dat artikel 45 VWEU niet alleen bescherming biedt tegen discriminerende maatregelen, maar ook ziet op niet-discriminerende regels die de toegang tot arbeid in een andere lidstaat afhankelijk maken van aanvullende voorwaarden. In zoverre moet artikel 45 VWEU worden opgevat als een algemeen belemmeringsverbod.[30] Daaruit volgt niet dat ieder ongunstig effect op arbeidsmobiliteit als een verboden belemmering moet worden aangemerkt. Het arrest maakt duidelijk dat daarvan geen sprake is wanneer het betrokken nadeel afhankelijk is van een toekomstige of hypothetische gebeurtenis en daarom te onzeker en te indirect blijft.[31]

Tegenover deze begrenzing staat dat een formeel verbod niet vereist is om toch van een belemmering te kunnen spreken. Dat blijkt uit de zaak *Bernard*. Daar ging het om een regeling op grond waarvan een speler die na zijn opleidingsperiode geen profcontract tekende bij zijn opleidingsclub, maar koos voor

[25] HvJ 5 februari 1963, C-26/62, ECLI:EU:C:1963:1 (*Van Gend en Loos*); Voor de voorwaarden voor rechtstreekse werking geldt dat een bepaling voldoende duidelijk, nauwkeurig en onvoorwaardelijk moet zijn en geen nadere uitvoeringsmaatregelen vereist.
[26] Artikel 45 lid 2 VWEU.
[27] Van Leuken 2014.
[28] HvJ 15 december 1995, C-415/93 (*Bosman)*, r.o. 99-100.
[29] HvJ 15 december 1995, C-415/93 (*Bosman)*, r.o. 103.
[30] Vgl. HvJ 15 december 1995, C-415/93 (*Bosman)*, r.o. 104; Zie ook: HvJ 31 maart 1993, C-19/92, ECLI:EU:C:1993:125 (*Kraus*), r.o. 32.
[31] HvJ 27 januari 2000, C-190/98, ECLI:EU:C:2000:49 (*Graf*), r.o. 24.

een club in een andere lidstaat, met een schadevergoedingsverplichting kon worden geconfronteerd.[32] Zowel de advocaat-generaal als het HvJ benadrukte dat artikel 45 VWEU ook ziet op regels die de werknemer niet letterlijk verbieden om van werkgever of lidstaat te veranderen, maar hem daarvan wel kunnen weerhouden doordat zij de uitoefening van die vrijheid minder aantrekkelijk maken.[33] De zaak laat daarmee zien dat ook financiële consequenties een belemmering kunnen vormen, wanneer zij een voldoende concrete factor zijn bij de beslissing om al dan niet een aanbod in een andere lidstaat te aanvaarden.

Uit de rechtspraak kan worden geconcludeerd dat van een belemmering sprake is wanneer een maatregel, ook zonder discriminerend karakter, de toegang tot arbeid in een andere lidstaat belemmert of de arbeidsmobiliteit minder aantrekkelijk maakt. Daarvoor is wel nodig dat die maatregel een voldoende concreet en reëel effect heeft. Is het gevolg te onzeker, te indirect of te hypothetisch, dan kan niet van een belemmering worden gesproken.

2.5 Rechtvaardigingskader

Dat een maatregel een belemmering vormt, brengt niet mee dat zij om die reden al in strijd is met artikel 45 VWEU. Bij discriminerende maatregelen voorziet het VWEU zelf in een beperkt stelsel van uitzonderingen.[34] Ook wanneer een maatregel geen discriminerend karakter heeft, kan zij onder omstandigheden standhouden, maar alleen als daarvoor een "dwingende reden van algemeen belang" bestaat.[35] Vervolgens moet de betrokken maatregel ook de evenredigheidstoets doorstaan. Dat brengt mee dat zij geschikt moet zijn om het nagestreefde doel te verwezenlijken, niet verder mag gaan dan voor het bereiken van dat doel noodzakelijk is en niet kan worden vervangen door een minder beperkende maatregel die hetzelfde doel kan realiseren.[36]

In de sport krijgt dit kader een verdere invulling. Uit de rechtspraak blijkt dat ook private sportfederaties zich in beginsel op ongeschreven rechtvaardigingsgronden kunnen beroepen.[37] Het HvJ heeft daarbij

---

[32] HvJ 16 maart 2010, C-325/08, ECLI:EU:C:2010:143 (*Bernard*)
[33] Vgl. HvJ 16 maart 2010, C-325/08, ECLI:EU:C:2010:143 (*Bernard*), r.o. 34-35; zie overeenkomstig: Concl. A-G E. Sharpston 16 juli 2009, C-325/08, ECLI:EU:C:2010:143 (*Bernard*), r.o. 35-43;

[34] Artikel 45 lid 3 VWEU: "Het houdt behoudens de uit hoofde van openbare orde, openbare veiligheid en volksgezondheid gerechtvaardigde beperkingen het recht in om"; artikel 45 lid 4 VWEU: "De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing op de betrekkingen in overheidsdienst.".
[35] HvJ 30 november 1995, C-55/94, ECLI:EU:C:1995:411 (*Gebhard*), r.o. 37; Zie ook: HvJ 15 december 1995, C-415/93, ECLI:EU:C:1995:463 (*Bosman)*, r.o. 104.
[36] Vgl. HvJ 26 januari 1999, C-19/95, ECLI:EU:C:1999:22 (*Terhoeve*), r.o. 41; HvJ 9 september 2003, C-285/01, ECLI:EU:C:2003:432 (*Burbaud*), r.o. 72; HvJ 15 december 1995, C-415/93, ECLI:EU:C:1995:463 (*Bosman)*, r.o. 103-104; HvJ 31 maart 1993, C-19/92, ECLI:EU:C:1993:125 (*Kraus*), r.o. 32.
[37] Zie uitgebreid: HvJ 15 december 1995, C-415/93 (*Bosman)*, r.o. 107; concl. A-G Lenz, C-415/93, ECLI:EU:C:1995:293 (*Bosman*), r.o. 224-225; HvJ 16 maart 2010, C-325/08, ECLI:EU:C:2010:143, (*Bernard*),

erkend dat, gelet op het maatschappelijke belang van sport, bepaalde aan de sport eigen belangen een belemmering van het vrije verkeer kunnen rechtvaardigen. In dat verband komt betekenis toe aan de zogenoemde 'specificiteit van de sport'. Dat betekent dat sport, mede vanwege haar sociale en culturele dimensie, niet in alle opzichten op dezelfde wijze kan worden behandeld als andere economische sectoren.[38] Juist die bijzondere kenmerken kunnen verklaren waarom sportfederaties regels vaststellen ter bescherming van bijvoorbeeld competitief evenwicht, jeugdopleiding en het ordelijk verloop van competities en waarom dergelijke doelstellingen in beginsel als legitiem kunnen worden erkend.[39]

Dat betekent niet dat de sport over een uitzonderingspositie beschikt. 'De specificiteit van sport' is geen vrijbrief om van het Unierecht af te wijken, maar een factor die gewicht kan krijgen binnen het rechtvaardigingskader. Beslissend blijft of de betrokken maatregel de evenredigheidstoets doorstaat.

Concluderend laat het voorgaande zich vertalen in het volgende toetsingskader voor private sportreglementen:

- allereerst moet worden vastgesteld of de betrokken sporter kwalificeert als werknemer in de zin van artikel 45 VWEU;
- vervolgens moet worden beoordeeld of het betrokken private sportreglement, ondanks zijn private oorsprong, binnen het bereik van artikel 45 VWEU valt;
- daarna moet worden vastgesteld of dat reglement een voldoende concrete belemmering van het vrije verkeer van werknemers oplevert;
- als daarvan sprake is, moet worden onderzocht of die belemmering wordt gedragen door een legitiem, in de sportcontext erkend belang;
- ten slotte is beslissend of de maatregel voldoet aan de eisen van geschiktheid, noodzakelijkheid en evenredigheid.

r.o. 46-48; HvJ 13 april 2000, C-176/96, ECLI:EU:C:2000:201 (*Lehtonen*), r.o. 53-56; zie ook: HvJ 21 december 2023, C-333/21, ECLI:EU:C:2023:1011 (*European Superleague Company*), r.o. 103-104 en 106.

[38] De Jong 2023, p.91; zie ook: artikel 165 VWEU.

[39] HvJ 15 december 1995, C-415/93 (*Bosman)*, r.o. 107; HvJ 16 maart 2010, C-325/08, ECLI:EU:C:2010:143, (*Bernard*), r.o. 46-48; HvJ 13 april 2000, C-176/96, ECLI:EU:C:2000:201 (*Lehtonen*), r.o. 53-56.

2.6 Het arrest Diarra als aanscherping van het toetsingskader

Het HvJ bevestigt het voorgaande toetsingskader expliciet.[40] Daarnaast verduidelijkt het HvJ wel dat de toepassing daarvan op enkele punten moet worden aangescherpt.

De eerste aanscherping betreft de vaststelling van het belemmerende karakter van de betrokken regels. In *Diarra* beperkt het HvJ zich niet tot een beoordeling van afzonderlijke bepalingen, maar onderzoekt het de gezamenlijke werking van de regels over schadevergoeding, hoofdelijke aansprakelijkheid, sportieve sancties en het ITC.[41] Het HvJ verbindt daaraan de conclusie dat dit samenspel nieuwe clubs blootstelt aan "aanzienlijke juridische, financiële en sportieve risico's", waardoor het meer dan waarschijnlijk wordt dat zij afzien van het contracteren van een speler in een situatie als die van *Diarra*.[42] De toetsing ziet daarmee niet alleen op de formele inhoud van een regeling, maar ook op de feitelijke afschrikkende werking van het reglementaire geheel.

Een tweede aanscherping betreft de afbakening van het legitieme doel. Het HvJ aanvaardt nog steeds dat de waarborging van de regelmatigheid en het goede verloop van clubvoetbalcompetities een dwingende reden van algemeen belang kan vormen.[43] Het arrest verduidelijkt wel dat het behoud van stabiliteit in het spelersbestand van clubs niet als een zelfstandig doel moet worden beschouwd, maar slechts als een mogelijk middel ter verwezenlijking van dat ruimere belang.[44] Een beroep op bijvoorbeeld contractstabiliteit volstaat dus niet op zichzelf. Vereist blijft dat die stabiliteit dan weer in concreet verband staat met het goede verloop van de competitie.

Een derde aanscherping ziet op de evenredigheidstoets. Het HvJ werkt in *Diarra* nauwkeuriger uit waarom bepaalde onderdelen van de betrokken FIFA-regels verder gaan dan noodzakelijk. Daarbij hecht het HvJ in het bijzonder gewicht aan het feit dat bepaalde criteria onnauwkeurig zijn.[45] Dat geldt met name voor het criterium van de 'specificiteit van de sport', dat volgens het HvJ te algemeen is geformuleerd en zich daardoor leent voor een onvoorzienbare en moeilijk controleerbare toepassing.[46] Ook andere criteria worden kritisch benaderd, omdat zij geen objectief verband houden met de betrokken arbeidsverhouding of eerder de financiële belangen van clubs lijken te beschermen dan het aangevoerde sportieve doel.[47] Daaruit blijkt dat het HvJ binnen de evenredigheidstoets minder ruimte

[40] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*) r.o. 75-85.
[41] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*) r.o. 92-93.
[42] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*) r.o. 92.
[43] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*) r.o. 100.
[44] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*) r.o. 102.
[45] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*) r.o. 105.
[46] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*) r.o. 106.
[47] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*) r.o. 107.

laat voor open normen die onvoldoende houvast bieden en onvoldoende zijn verbonden met de concrete rechtsverhouding.

Een vierde aanscherping ligt in de afwijzing van automatische mechanismen. Het HvJ maakt duidelijk dat er binnen het toetsingskader minder ruimte bestaat voor regels die zonder nadere weging ingrijpende gevolgen hebben. Problematisch acht het HvJ dat dergelijke mechanismen geen ruimte laten voor een beoordeling van de omstandigheden van het individuele geval, het gedrag van de betrokken partijen en de positie van de nieuwe club.[48] Daaruit volgt dat private sportreglementen niet kunnen volstaan met automatisch intredende rechtsgevolgen, maar ruimte moeten laten voor een individuele beoordeling van het concrete geval.

2.7 Tussenconclusie

Geconcludeerd kan worden dat private sportreglementen niet vanwege hun private oorsprong aan artikel 45 VWEU zijn onttrokken. Beslissend is of de betrokken sporter als werknemer in de zin van het Unierecht kwalificeert of het reglement de arbeidsmobiliteit binnen de Unie voldoende concreet raakt en, indien dat het geval is, of die belemmering kan worden gedragen door een legitiem, in de sportcontext erkend belang. Daarmee staat vast dat ook binnen de sport niet kan worden volstaan met een verwijzing naar de eigen aard van de sector, nu uiteindelijk steeds bepalend blijft of de gekozen regeling geschikt, noodzakelijk en evenredig is. Het arrest *Diarra* bevestigt deze opbouw, maar laat ook zien dat het HvJ bij de toepassing daarvan minder ruimte laat voor abstracte rechtvaardigingen en open, moeilijk controleerbare maatstaven. Een en ander brengt mee dat de aanscherping niet zozeer ligt in een nieuw juridisch kader, maar veeleer in het indringender toetsen van de feitelijke werking van het reglementaire geheel en de daaruit voortvloeiende gevolgen voor de grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit van spelers.

[48] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*) r.o. 108-113.

3. De belemmeringsmechanismen van het FIFA-transfersysteem

3.1 Inleiding

Nadat het vorige hoofdstuk het toetsingskader heeft onderzocht waarlangs private sportreglementen aan artikel 45 VWEU worden getoetst, verplaatst dit hoofdstuk de aandacht naar de werking van het FIFA-transfersysteem bij tussentijdse beëindiging van spelersarbeidsovereenkomsten. Artikel 17 RSTP is daarbij het vertrekpunt, omdat deze bepaling de gevolgen regelt van beëindiging zonder gerechtvaardigde reden.[49] De werking van dit systeem beperkt zich echter niet tot de verhouding tussen speler en oude club. Ook de positie van de toekomstige club en de feitelijke mogelijkheid van de speler om bij die club arbeid te verrichten, worden daardoor geraakt.

Het onderzoek blijft daarom beperkt tot de onderdelen die voor de arbeidsmobiliteit van spelers van belang zijn. Allereerst zal worden bezien welke doelstelling artikel 17 RSTP heeft en hoe deze bepaling past binnen het uitgangspunt van contractuele stabiliteit. Vervolgens komen de mechanismen aan bod die de overstap naar een nieuwe club kunnen bemoeilijken. Daarbij zal nader worden ingegaan op de wijze waarop deze mechanismen in de praktijk functioneren, omdat uiteindelijk die werking bepaalt onder welke voorwaarden een speler na contractbreuk feitelijk bij een toekomstige club kan spelen.

3.2 Doel en systematiek van artikel 17 RSTP

Artikel 17 RSTP moet worden gelezen tegen de achtergrond van het deel van het transfersysteem dat ziet op contractuele stabiliteit tussen professionele spelers en clubs. De artikelen 13 tot en met 18 RSTP worden in de literatuur in dat verband aangemerkt als kernbepalingen, omdat zij de arbeidsverhouding tussen speler en club normeren.[50]

Onder contractuele stabiliteit wordt verstaan dat een spelerscontract tijdens de overeengekomen looptijd wordt gerespecteerd. Artikel 13 RSTP geeft daaraan uitdrukking door te bepalen dat een contract in beginsel pas eindigt door het verstrijken van de looptijd of door wederzijds goedvinden. Daarmee sluit het regelgevingskader aan bij het beginsel van *pacta sunt servanda*, op grond waarvan partijen gehouden zijn hun contractuele verplichtingen na te komen.[51] Deze gebondenheid is niet absoluut. Artikel 14 RSTP erkent dat zich omstandigheden kunnen voordoen waarin van een speler of club niet langer kan worden verlangd dat de arbeidsovereenkomst wordt voortgezet. In dat geval is sprake van een gerechtvaardigde reden en kan eenzijdige beëindiging plaatsvinden.

---

[49] Dit hoofdstuk ziet op de regelgeving zoals dat gold vóór de tijdelijke wijzigingen van 1 januari 2025. Daarbij wordt uitgegaan van de versie van maart 2023, tenzij anders vermeld.
[50] De Weger 2022, p. 15.
[51] De Weger 2022, p.16; Lebon 2021, p. 48.

Wat onder een gerechtvaardigde reden moet worden verstaan, is in de RSTP niet uitputtend geregeld. De invulling daarvan vindt vooral plaats in de rechtspraak. Uit die rechtspraak volgt dat 'just cause' terughoudend wordt aangenomen. Voor de speler wordt vooral aanvaard dat een structurele betalingsachterstand van de club een gerechtvaardigde reden kan opleveren. Artikel 14bis heeft nader dat uitgewerkt door bij een achterstand van tenminste twee maandsalarissen een schriftelijke ingebrekestelling met een termijn van minimaal vijftien dagen te verlangen.[52] Voor club kan bijvoorbeeld worden gedacht aan ernstige of herhaalde tekortkomingen van de spelers zoals langdurige ongeoorloofde afwezigheid, herhaald wangedrag of een positieve dopingtest. Daartegenover staan situaties die in beginsel geen 'just cause' opleveren zoals een blessure of tegenvallende individuele prestaties. Weinig speeltijd vormt evenmin een 'just cause', maar valt onder artikel 15 RSTP. Op grond van die 'sporting just cause' kan een gevestigde profvoetballer die in minder dan tien procent van de officiële wedstrijden is uitgekomen onder omstandigheden voortijdig beëindigen.[53]

Ontbreekt die reden, dan komt artikel 17 RSTP in beeld. Die bepaling regelt welke gevolgen aan beëindiging zonder gerechtvaardigde reden kunnen worden verbonden.

Het doel van artikel 17 RSTP ligt daarmee in het handhaven van contractuele stabiliteit. FIFA beschouwt die stabiliteit als een fundamentele pijler van het transfersysteem.[54] Artikel 17 RSTP geeft daaraan uitvoering door gevolgen te verbinden aan contractbreuk zonder gerechtvaardigde reden. De bepaling creëert dus geen zelfstandige grond voor beëindiging, maar verbindt consequenties aan een beëindiging die binnen de RSTP als ongerechtvaardigd wordt aangemerkt. Vanwege het feit dat die consequenties worden verbonden aan de beëindiging van een spelersarbeidsovereenkomst ontstaat de arbeidsrechtelijke spanning die in de volgende paragrafen nader zal worden uitgewerkt.

3.3 De berekeningsmethodiek van de schadevergoeding

Het eerste belemmeringsmechanisme dat de arbeidsmobiliteit kan bemoeilijken, is de schadevergoedingsregeling van artikel 17 lid 1 RSTP. Deze bepaling schrijft voor dat de partij die een spelerscontract zonder gerechtvaardigde reden beëindigt, schadevergoeding verschuldigd is.[55] Indien partijen daarover niets in het contract hebben bepaald, wordt de vergoeding berekend aan de hand van het 'recht van het betrokken land', de 'specificiteit van sport' en 'andere objectieve criteria'.[56]

[52] De Weger 2021, p. 17.
[53] Zie hierover uitgebreid: De Weger 2010, p. 133-138.
[54] FIFA 2023a, p.122.
[55] Artikel 17 lid 1 RSTP
[56] Artikel 17 lid 1 RSTP; zie ook: FIFA 2023b, p. 29-30

In de literatuur wordt gewezen op ruime beoordelingsruimte die de DRC en het CAS toekomt bij de vaststelling van de schadevergoeding, met name wanneer de speler de partij is die schadevergoeding aan de club moet betalen.[57] Die onzekerheid wordt vergroot doordat de in artikel 17 lid 1 RSTP genoemde criteria niet uitputtend zijn. Het gevolg hiervan is dat ook andere factoren kunnen worden meegewogen, terwijl vooraf niet vaststaat welk gewicht de beslissende instantie aan die factoren zal toekennen.[58]

De praktische werking daarvan blijkt uit de ontwikkeling van de rechtspraak. In de CAS-uitspraak *Webster* werd de schadevergoeding nog in belangrijke mate benaderd aan de hand van de 'restwaarde' van het beëindigde contract.[59] De literatuur wijst erop dat deze benadering in latere zaken, met name *Matuzalem* en *De* Sanctis, is verlaten en dat sindsdien het 'positive interest'-beginsel richtinggevend is.[60] Dit beginsel houdt in dat de benadeelde partij zoveel mogelijk in de positie wordt gebracht waarin zij zou hebben verkeerd indien het contract was nagekomen.[61] Daarmee is wel een juridische lijn gekozen, zonder dat daarmee een vaste berekeningsmethodiek is ontstaan. Dat blijkt in het bijzonder uit *De Sanctis.* In die zaak werd het 'positive interest'-beginsel niet verlaten, maar op een andere wijze toegepast. Het CAS baseerde de berekening niet uitsluitend op de 'restwaarde' van het contract, maar betrok ook de 'vervangingskosten' die de club had moeten maken om het vertrek van de speler op te vangen.[62] De betekenis daarvan is dat de speler wel weet vanuit welk beginsel de vergoeding wordt benaderd, maar niet vooraf kan bepalen welke schadeposten in zijn concrete geval doorslaggevend zullen zijn.

Hierdoor functioneert artikel 17 lid 1 RSTP als een financieel afschrikkingsmechanisme. De belemmering ligt niet in het enkele bestaan van een schadevergoedingsplicht bij ongerechtvaardigde contractbreuk. Ook buiten het voetbal kan onregelmatige beëindiging financiële gevolgen hebben. Het problematische karakter van artikel 17 lid 1 RSTP ligt veeleer in de combinatie van open berekeningscriteria, ruime beoordelingsruimte en onzekerheid over de uiteindelijke hoogte van de vergoeding. Voor de speler betekent die onzekerheid dat de beslissing om de arbeidsovereenkomst voortijdig te beëindigen en elders arbeid te verrichten, afhankelijk wordt van een financieel risico dat vooraf moeilijk te begroten is.[63] Vanuit het perspectief van contractuele stabiliteit is die werking verklaarbaar, omdat het systeem voortijdige beëindiging ontmoedigt. Bezien vanuit artikel 45 VWEU ontstaat daar de spanning, want de financiële onzekerheid kan een speler ervan weerhouden zijn

[57] Schettino en Coni 2025, p.243.
[58] De Jong 2023, p. 90-93.
[59] CAS 30 januari 2008, 2007/A/1298-1299-1300 (*Webster*), r.o. 151-153.
[60] De Weger 2022, p. 18.
[61] CAS 19 mei 2009, 2008/A/1519-1520 (*Matuzalem*), r.o. 86.
[62] CAS 28 februari 2011, 2010/A/2145-2146 (*De Sanctis*), r.o. 86-87.
[63] CAS 19 mei 2009, 2008/A/1519-1520 (*Matuzalem*), r.o. 80,82,84,89; zie ook: CAS 29 maart 2020, 2020/A/7443 (*Mahmoud*), r.o. 189.

arbeidsmobiliteit daadwerkelijk te benutten. In die combinatie van schadeplichtigheid, open berekeningscriteria en onzekerheid over de uiteindelijke hoogte ligt de belemmering voor de arbeidsmobiliteit.

3.4 De nieuwe club als risicodrager

Artikel 17 lid 2 RSTP legt het financiële risico van een ongerechtvaardigde contractbreuk niet uitsluitend bij de speler. Indien een speler aan zijn oude club schadevergoeding verschuldigd is, kunnen de speler en zijn nieuwe club gezamenlijk en ieder afzonderlijk voor die vergoeding worden aangesproken.[64] De oude club hoeft zich dus niet te beperken tot verhaal op de speler, maar kan ook de club aanspreken waarbij de speler zich na de contractbreuk aansluit. Daarmee wordt het geschil tussen speler en oude club doorgetrokken naar de nieuwe arbeidsverhouding.[65]

Het belemmerende karakter van deze regeling ligt vooral in de objectieve opzet van de aansprakelijkheid. In de CAS-rechtspraak wordt artikel 17 lid 2 RSTP uitgelegd als een automatische hoofdelijke aansprakelijkheid van de nieuwe club.[66] Die aansprakelijkheid staat los van de vraag of de nieuwe club de speler tot contractbreuk heeft aangezet en is evenmin afhankelijk van de vraag of zij wist van het eerdere contract of te goeder trouw dan wel te kwader trouw heeft gehandeld.[67]

De praktische betekenis daarvan blijkt uit de uitspraak *Zobahan/Shekari & Rubin Kazan*. Nadat het CAS had bepaald dat de speler zijn eerdere arbeidsovereenkomst zonder gerechtvaardigde reden had geschonden, werd *Rubin Kazan* als nieuwe club samen met de speler veroordeeld tot betaling van een schadevergoeding aan de oude club.[68] De zaak laat daarmee zien dat de aansprakelijkheid van de nieuwe club niet alleen een risico is, maar dat dit in de praktijk kan uitmonden tot een betalingsverplichting. Tegelijkertijd betekent het strenge karakter van deze aansprakelijkheid niet dat zij zonder begrenzing wordt toegepast.

Die begrenzing blijkt onder meer uit de zaak *Mutu*. In die zaak wees het CAS hoofdelijke aansprakelijkheid van de nieuwe clubs af vanwege de uitzonderlijke feitelijke context.[69] Mutu was eerst bij Livorno geregistreerd en kort daarna naar Juventus overgegaan, waardoor de DRC beide clubs als

[64] Artikel 17 lid 2 RSTP; zie ook FIFA 2023b, p. 29.
[65] Hendrickx 2016, p.5.
[66] CAS 24 november 2017, 2016/A/4843 (*Hamzeh Salameh & Nafit Mesan FC/SAFA Sporting Club & FIFA*), r.o. 8; CAS 2020/A/6767 (*Zobahan Cultural & Sport Club v. Reza Shekari & Football Club Rubin Kazan & FIFA*), r.o. 279.
[67] CAS 2022/A/9231 (*Rio Ave v. Raja Casablanca & FIFA*), r.o. 160-163.
[68] CAS 2020/A/6767 (*Zobahan Cultural & Sport Club v. Reza Shekari & Football Club Rubin Kazan & FIFA*) r.o. 270,272,279,282.
[69] CAS 21 januari 2015 2013/A/3365 & 3366 (*Juventus FC/Chelsea FC & Livorno Calcio S.p.A/Chelsea FC*) r.o. 177-178.

nieuwe club had aangemerkt. [70] Van belang was echter dat de oude club de arbeidsovereenkomst zelf met onmiddellijke ingang had beëindigd, dat Mutu de contractbreuk niet had gepleegd om een overstap naar een andere club te realiseren en dat de nieuwe clubs niet bij de beëindiging waren betrokken. [71] Bovendien hadden zij de speler niet tot contractbreuk aangezet. [72] Tegen die achtergrond oordeelde het CAS dat toepassing van artikel 17 lid 2 RSTP te ver zou gaan, omdat die uitleg verder reikte dan het doel van contractuele stabiliteit en de positie van de speler op de arbeidsmarkt te zwaar zou raken.[73]

Het voorgaande laat zien dat artikel 17 lid 2 RSTP de gevolgen van contractbreuk niet beperkt tot de speler en zijn oude club. Door de hoofdelijke aansprakelijkheid wordt ook de potentiële nieuwe werkgever in het financiële risico betrokken. Dat risico is voor een nieuwe club groot, omdat zij kan worden aangesproken voor een schadevergoeding die voortvloeit uit een arbeidsovereenkomst waarbij zij zelf geen partij was. Daardoor kan een club terughoudend zijn om een speler te contracteren die zijn contract zonder gerechtvaardigde reden heeft beëindigd. De belemmering voor de speler ontstaat dus niet doordat artikel 17 lid 2 RSTP hem rechtstreeks verbiedt om elders in dienst te treden, maar doordat zijn overstap afhankelijk wordt van de bereidheid van een nieuwe club om dat aansprakelijkheidsrisico te aanvaarden. In die zin versterkt artikel 17 lid 2 RSTP het financiële afschrikkingsmechanisme van artikel 17 lid 1 RSTP. Waar lid 1 de speler confronteert met een moeilijk voorspelbare schadevergoedingsplicht, verplaatst lid 2 dat risico naar de potentiële nieuwe werkgever. Daarmee wordt de arbeidsmobiliteit van de speler afhankelijk van de risicobereidheid van een derde. Dat maakt de belemmering indirect, maar niet minder reëel.

3.5 Sportieve sancties als belemmeringsmechanisme

Artikel 17 lid 4 RSTP voegt aan de financiële gevolgen van contractbreuk een sportieve sanctie toe. De bepaling ziet op contractbreuk en op het aanzetten tot contractbreuk gedurende de beschermde periode[74].[75] Buiten die periode kan contractbreuk zonder gerechtvaardigde reden wel tot schadevergoeding leiden, maar niet tot de sportieve sancties van artikel 17 lid 4 RSTP.[76] De sanctie voor

[70] CAS 21 januari 2015 2013/A/3365 & 3366 (*Juventus FC/Chelsea FC & Livorno Calcio S.p.A/Chelsea FC*) r.o. 13/39.
[71] CAS 21 januari 2015 2013/A/3365 & 3366 (*Juventus FC/Chelsea FC & Livorno Calcio S.p.A/Chelsea FC*) r.o. 117,161.
[72] CAS 21 januari 2015 2013/A/3365 & 3366 (*Juventus FC/Chelsea FC & Livorno Calcio S.p.A/Chelsea FC*) r.o. 177.
[73] CAS 21 januari 2015 2013/A/3365 & 3366 (*Juventus FC/Chelsea FC & Livorno Calcio S.p.A/Chelsea FC*) r.o. 163-165.
[74] De beschermde periode is in de RSTP gedefinieerd als een periode van drie volledige seizoenen of drie jaar, afhankelijk van wat eerder verstrijkt, na inwerkingtreding van een contract dat vóór de 28e verjaardag van de speler is gesloten. Is het contract gesloten na de 28e verjaardag van de speler, dan geldt een periode van twee volledige seizoenen of twee jaar, afhankelijk van wat eerder verstrijkt. Zie De Weger en De Jong 2021, p.20.
[75] Artikel 17 lid 4 RSTP.
[76] FIFA 2023b, p.31.

de club bestaat uit een verbod om gedurende twee volledige en opeenvolgende registratieperioden nieuwe spelers te registreren, nationaal en internationaal.[77]

De belemmerende werking van artikel 17 lid 4 RSTP ligt vooral in het vermoeden van aanzetten tot contractbreuk, in de rechtspraak aangeduid als 'inducement'. Een club die een speler contracteert nadat deze zijn arbeidsovereenkomst zonder gerechtvaardigde reden heeft beëindigd, wordt vermoed die contractbreuk te hebben uitgelokt. De nieuwe club draagt dan de bewijslast om aan te tonen dat dit niet het geval is.[78] Daarmee ontstaat al bij het sluiten van de arbeidsovereenkomst een reglementair risico, zelfs wanneer nog niet is vastgesteld dat de club bij de beëindiging betrokken was.

Het risico dat uit dit bewijsvermoeden voortvloeit, is in de rechtspraak concreet geworden. In de zaak *AS Roma/FIFA* werd 'inducement' aangenomen, mede vanwege de korte tijd tussen de beëindiging en het sluiten van het nieuwe contract en omdat de nieuwe club bekend was met de contractuele positie van de speler bij Auxerre.[79] In de zaak *FC Pyunik* bleef een sanctie uit, omdat de nieuwe club niet wist dat de speler nog aan zijn oude club was gebonden en mocht afgaan op de afgegeven ITC.[80] Deze zaken tonen waar de belemmering voor de arbeidsmobiliteit ligt. Een nieuwe club moet vóór het sluiten van een arbeidsovereenkomst inschatten of haar kennis, onderzoek en handelwijze later voldoende zijn om het vermoeden van artikel 17 lid 4 RSTP te weerleggen.[81] Bij twijfel kan het veiliger zijn de speler niet te contracteren. Die onzekerheid wordt versterkt doordat de RSTP niet voorziet in een afzonderlijke preventieve procedure waarin vooraf bindend kan worden vastgesteld dat de nieuwe club de speler niet tot contractbreuk heeft aangezet. De beoordeling van haar handelswijze vindt daardoor pas achteraf plaats, in een geschil over de contractbreuk en de eventuele sanctie. De speler wordt dan niet door een rechtstreeks verbod geraakt, maar doordat potentiële werkgevers het reglementaire risico van zijn komst te groot kunnen vinden.

Artikel 17 lid 4 RSTP bouwt voort op de financiële risico's van artikel 17 lid 1 en 2 RSTP. Waar lid 1 de speler confronteert met een onzekere schadevergoedingsplicht en lid 2 dat risico mede bij de nieuwe club legt, voegt lid 4 daaraan een sportief sanctierisico toe. Een club die dat risico niet wil dragen, zal de speler niet contracteren of pas willen handelen nadat het geschil met de oude club is opgehelderd. De belemmering ligt daarom niet in een formeel verbod op indiensttreding, maar in het feit dat de speler voor potentiële werkgevers wordt verbonden aan een combinatie van financiële aansprakelijkheid en mogelijke sportieve sancties.

---

[77] Artikel 17 lid 4 RSTP; zie uitgebreid: De Weger 2022, p.19-20.
[78] De Weger 2022, p.20.
[79] CAS 5 december 2005/A/916 (*AS Roma/FIFA*), r.o. 80,88-95 en 104.
[80] CAS 26 mei 2008 2007/A1358 (*FC Pyunik Yerevan v. L., AFC Rapid Bucaresti & FIFA*), r.o. 60-71.
[81] De Weger en De Jong 2021, p.24.

3.6 De registratie als feitelijke toegangsdrempel

De financiële en sportieve risico's uit artikel 17 RSTP raken vooral de bereidheid van een nieuwe club om een speler te contracteren. De ITC-regeling raakt een andere laag van de arbeidsmobiliteit, namelijk de feitelijke mogelijkheid om na een overstap te kunnen spelen. Een speler die internationaal van club verandert, moet bij de nieuwe bond worden geregistreerd. Daarvoor is in beginsel een ITC vereist.[82] Het ITC is een door FIFA voorgeschreven document waarmee de bond waarbij de oude club is aangesloten formeel bevestigt dat de speler in dienst kan treden bij een club die bij een andere bond is aangesloten. Het document vormt daarmee het reglementaire instrument waarmee de internationale registratie van de speler bij de nieuwe bond procedureel mogelijk wordt gemaakt. Zonder registratie kan de speler wel een arbeidsovereenkomst sluiten, maar kan hij niet deelnemen aan officiële wedstrijden voor zijn nieuwe club.[83]

De belemmerende werking ontstaat wanneer de afgifte van het ITC afhankelijk wordt van het geschil tussen de speler en zijn oude club. In het RSTP was voorzien dat de bond van de oude club het ITC niet hoefde af te geven zolang tussen de oude club en de speler een contractueel geschil bestond.[84] In dat geval wordt de nieuwe arbeidsverhouding afhankelijk van een geschil waarbij de nieuwe club geen partij was. De speler kan daardoor wel een nieuwe werkgever vinden, maar partijen bleven onzeker of de speler ook daadwerkelijk kon worden ingezet.

De feiten die aan het *Diarra*-arrest voorafgingen, laten zien hoe de ITC-regeling de overgang naar een nieuwe club praktisch kan blokkeren. Sporting Charleroi was bereid Diarra aan te trekken, maar verbond daaraan twee voorwaarden, de speler moest tijdig speelgerechtigd kunnen worden verklaard en de club wilde zekerheid dat zij niet hoofdelijk aansprakelijk zou worden gehouden voor een eventuele schadevergoeding aan Lokomotiv Moskou. Op het eerste punt liep de overgang vast. De Koninklijke Belgische Voetbalbond liet weten dat Diarra niet kon worden ingeschreven zolang de Russische bond geen ITC had afgegeven.[85] Daarmee was het sluiten van een arbeidsovereenkomst op zichzelf onvoldoende. Zolang de registratie ontbrak, kon Diarra niet in officiële wedstrijden voor Charleroi uitkomen.

De ITC-regeling raakt daarnaast de praktische inzetbaarheid van de speler zelf. Zonder registratie kan hij de kern van zijn arbeidsprestatie niet verrichten, deelnemen aan officiële wedstrijden. De belemmering ligt daarom niet alleen in de onzekerheid voorafgaand aan de overstap, maar ook in de mogelijkheid dat een eenmaal gesloten arbeidsovereenkomst feitelijk zonder sportieve betekenis blijft

[82] Artikel 9 lid 1 RSTP.
[83] Zie uitgebreid: HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824, onder punt 2. *Regels betreffende transfers*.
[84] Artikel 8.2 lid 7 bijlage 3 RSTP;
[85] Hendrickx 2025, p. 4.

zolang de speelgerechtigdheid ontbreekt. Daarmee vormt de ITC-regeling een belemmering in de vorm van een toegangsdrempel voor grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit.

3.7 Tussenconclusie

De belemmeringsmechanismen van artikel 17 RSTP beperken de arbeidsmobiliteit van spelers niet door een formeel verbod om van club te veranderen, maar door de opeenstapeling van financiële, sportieve en registratierechtelijke gevolgen bij tussentijdse beëindiging zonder gerechtvaardigde reden. Artikel 17 lid 1 RSTP confronteert de speler met een schadevergoedingsplicht waarvan de omvang vooraf moeilijk te bepalen is. Artikel 17 lid 2 RSTP verlegt dat financiële risico mede naar de nieuwe club, waardoor een overstap afhankelijk wordt van de bereidheid van die club om aansprakelijkheid te aanvaarden. Artikel 17 lid 4 RSTP voegt daar, binnen de beschermde periode, een sportief sanctierisico voor de nieuwe club aan toe. Daardoor kan een speler voor potentiële werkgevers minder aantrekkelijk worden, op het moment waarop hij na contractbeëindiging een nieuwe arbeidsverhouding wil aangaan.

De ITC-regeling versterkt dit effect op een andere manier. Zonder registratie kan de speler niet deelnemen aan officiële wedstrijden. Hij kan dus contractueel beschikbaar zijn, maar feitelijk niet inzetbaar blijven zolang zijn speelgerechtigdheid onzeker is. Daarmee grijpen de verschillende mechanismen in elkaar. Financiële onzekerheid, aansprakelijkheid van de nieuwe club, mogelijke sportieve sancties en registratieproblemen maken een overstap na een betwiste contractbeëindiging risicovol voor zowel de speler als de nieuwe club. De belemmering ligt daarom in de praktische werking van het transfersysteem. De speler wordt niet rechtstreeks verhinderd om een nieuwe arbeidsovereenkomst te sluiten, maar de aan zijn overstap verbonden risico’s kunnen zijn toegang tot een nieuwe club feitelijk bemoeilijken.

4. Het tijdelijke regelgevingskader van de FIFA

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beoordeelt de per 1 januari 2025 ingevoerde tijdelijke FIFA-regels van het RSTP[86] aan de hand van het in hoofdstuk 2 ontwikkelde toetsingskader. Uit dat kader volgt dat eerst moet worden vastgelegd of een regel nog steeds een voldoende concrete belemmering van artikel 45 VWEU vormt. Als dat het geval is, moet worden beoordeeld of die belemmering wordt gedragen door een legitiem doel en of zij geschikt, noodzakelijk en evenredig is.

Voor de beoordeling is het van belang dat het HvJ in *Diarra* het regelmatige verloop van voetbalcompetities als legitiem doel heeft aanvaard, maar tegelijk heeft verduidelijkt dat contractuele stabiliteit geen zelfstandige rechtvaardiging is. Contractuele stabiliteit kan dus alleen relevant zijn voor zover zij bijdraagt aan het regelmatige verloop van de competitie. De tijdelijke regels worden daarom niet beoordeeld naar de vraag of zij contractbreuk nog steeds ontmoedigen, maar naar de vraag of de gekozen middelen niet verder gaan dan noodzakelijk is om dat sportieve doel te beschermen.

De toepassing van dit toetsingskader wordt in dit hoofdstuk toegespitst op de vier belemmeringsmechanismen die in hoofdstuk 3 werden besproken. Vervolgens wordt telkens onderzocht of het tijdelijke regelgevingskader het belemmerende effect wegneemt of alleen beperkt. In het licht van *Diarra* komt daarbij bijzondere betekenis toe aan de voorzienbaarheid van de rechtsgevolgen, het vermijden van automatische aansprakelijkheid of sancties en de beoordeling van de individuele omstandigheden van het geval.

4.2 Overzicht van de tijdelijke wijzigingen

Het tijdelijke regelgevingskader is breder dan de in dit hoofdstuk onderzochte onderdelen. De scriptie beperkt zich tot de wijzigingen die rechtstreeks verband houden met de door het HvJ gesignaleerde mobiliteitsbelemmeringen bij tussentijdse beëindiging van spelerscontracten. FIFA presenteert de wijzigingen niet als erkenning dat de oude regels onrechtmatig waren, maar als verduidelijking met het oog op stabiliteit en zekerheid.[87] De onderstaande tabel geeft per relevant onderdeel de kern van de oude regeling en de kern van de nieuwe regeling.

[86] FIFA 2025.
[87] FIFA 2024, par. 29, p.7.

Onderstaande tabel vormt het startpunt voor de hiernavolgende beoordeling:

Bepaling	Oude regel	Nieuwe regel
Art. 14 lid 1 RSTP	Beëindiging zonder financiële of sportieve gevolgen was mogelijk indien sprake was van '*just cause*'. Het begrip '*just cause*' was in de RSTP niet algemeen gedefinieerd.[88]	Dezelfde hoofdregel blijft gelden, maar daaraan is toegevoegd dat '*just cause*' bestaat wanneer van een partij redelijkerwijs en te goeder trouw niet langer kan worden verwacht dat zij de contractuele verhouding voortzet.[89]
Art. 17 lid 1 RSTP	Schadevergoeding werd berekend met inachtneming van onder meer het recht van het betrokken land, de '*specificity of sport*' en andere objectieve criteria, waaronder het salaris onder het oude en/of nieuwe contract, de resterende contractduur en betaalde of gemaakte kosten.[90]	De schadevergoeding wordt berekend aan de hand van de geleden schade, volgens het '*positive interest*'-beginsel, met inachtneming van de individuele feiten en omstandigheden en het recht van het betrokken land.[91]
Art. 17 lid 2 RSTP	Indien de speler schadevergoeding verschuldigd was, waren de speler en zijn nieuwe club hoofdelijk aansprakelijk voor betaling daarvan. Deze aansprakelijkheid stond los van schuld of betrokkenheid van de nieuwe club.[92]	De nieuwe club kan slechts medeaansprakelijk worden gehouden indien, gelet op de individuele feiten en omstandigheden, wordt vastgesteld dat zij de speler tot contractbreuk heeft aangezet.[93]
Art. 17 lid 4 RSTP	Een nieuwe club die een speler contracteerde na beëindiging zonder '*just cause*', werd vermoed de contractbreuk te hebben uitgelokt. De nieuwe club moest het tegendeel bewijzen. Bij contractbreuk binnen de beschermde periode kon een registratieverbod van twee volledige en opeenvolgende registratieperioden volgen.[94]	Een sportieve sanctie kan alleen worden opgelegd indien, gelet op de individuele feiten en omstandigheden, wordt vastgesteld dat de nieuwe club de speler tot contractbreuk heeft aangezet. De sanctie zelf blijft ongewijzigd.[95]
Art. 9 lid 1 RSTP jo. art. 11 bijlage 3 RSTP	Voor internationale registratie was een ITC vereist. Onder het oude regime kon de oude bond het ITC weigeren indien de arbeidsovereenkomst nog van kracht werd geacht of geen wederzijdse beëindiging had plaatsgevonden.[96]	De oude bond moet het ITC binnen 72 uur afgeven. Weigering door de oude bond is niet langer mogelijk, de afgifte laat eventuele contractuele geschillen tussen speler, oude club en/of nieuwe club onverlet.[97]

Figuur 1: Overzicht van de relevante wijzigingen per 1 januari 2025 in het RSTP.

[88] FIFA 2023b, p.28.
[89] FIFA 2025, p.28
[90] FIFA 2023b, p.29
[91] FIFA 2025, p.29
[92] FIFA 2023b, p.30
[93] FIFA 2025, p.30
[94] FIFA 2023b, p.31
[95] FIFA 2025, p.30
[96] FIFA 2023b, p.22 en p.25.
[97] FIFA 2025, p.22, p.25, p.80.

4.3 Het 'positive interest'-beginsel als nieuw uitgangspunt bij artikel 17 RSTP

In het voorgaande is naar voren gekomen dat niet iedere onzekerheid over de financiële gevolgen van contractbreuk een belemmering oplevert in de zin van art. 45 VWEU. Daarvoor is vereist dat die onzekerheid kan uitmonden in een voldoende concreet financieel risico dat speler of potentiële nieuwe clubs ervan weerhoudt een grensoverschrijdende arbeidsverhouding aan te gaan.[98]

De nieuwe regeling grijpt precies op dit punt zichtbaar in. De verwijzing naar de 'specificity of sport' en de oude opsomming van de berekeningscriteria zijn verwijderd. Daarvoor in de plaats bepaalt artikel 17 lid 1 RSTP dat de vergoeding wordt berekend op basis van de geleden schade volgens het 'positive interest'-beginsel, met inachtneming van de individuele feiten en omstandigheden en het recht van het betrokken land.[99] Bovendien rust op de claimende partij de last om de gestelde schade te kwantificeren, te onderbouwen en te bewijzen.[100]

In de literatuur is gewezen op de blijvende onduidelijke rol van het nationale recht.[101] De partij die zich hier op beroept, moet zelf toelichten waarom dat recht relevant is en wat de inhoud daarvan is en welk gevolg dit voor de schadebegroting zou moeten hebben.[102] Hiermee wordt de kritiek uit *Diarra* niet weggenomen. Integendeel, het HvJ was juist kritisch op een systeem waarin het recht van het betrokken land formeel werd genoemd, maar in de praktijk een beperkte betekenis had voor de berekening van de schadevergoeding.[103]

Daarmee is de nieuwe regeling op papier minder belastend dan de oude berekeningsmethode van artikel 17 RSTP. Vooral het schrappen van de 'specificity of sport' is relevant, omdat het HvJ dat criterium in *Diarra* te algemeen en onvoldoende voorzienbaar achtte.[104] De wijziging beperkt dus het risico dat de schadevergoeding wordt gefixeerd aan de hand van factoren waarvan het verband met de concrete arbeidsverhouding onvoldoende duidelijk is.[105]

Toch is daarmee niet gezegd dat het financiële afschrikkende effect van artikel 17 lid 1 RSTP is verdwenen. Het 'positive interest'-beginsel sluit aan bij wat in het Nederlandse contractenrecht het positief contractsbelang wordt genoemd.[106] Dit houdt in dat de benadeelde partij zoveel mogelijk wordt gebracht in de positie waarin zij zou hebben verkeerd indien het contract behoorlijk was nagekomen.

---

[98] Zie hiervoor hoodfstuk 2, par 2.4 en hoofdstuk 3, par 3.3.
[99] FIFA 2024, p.7, par. 30.
[100] FIFA 2024, p.8, par. 33.
[101] Hendrickx 2025, p.7.
[102] FIFA 2024, p. 8, par 34.
[103] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*), r.o. 105-107; vgl. Wilms 2025, p.468.
[104] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*), r.o. 106.
[105] Vgl. FIFA 2024, p.7, par.29.
[106] Hendrickx 2025, p.6.

Dat uitgangspunt biedt meer houvast dan de oude verwijzing naar de ‘specificity of sport’, maar bevat geen vaste berekeningsformule. Het beperkt de schadevergoeding ook niet noodzakelijk tot gemaakte kosten of de resterende loonwaarde van het contract.[107] In beginsel kan ook worden gedacht aan voordelen die de oude club bij nakoming redelijkerwijs zou hebben genoten. In het voetbal leidt dat al snel tot moeilijk objectiveerbare vragen, bijvoorbeeld welke sportieve of commerciële waarde de speler gedurende de resterende contractduur nog voor de club zou hebben gehad. Dit blijft het risico voor de voorzienbaarheid. Het beginsel bepaalt het doel van de schadevergoeding, maar bakent niet vooraf af welke schadeposten in een concreet geval beslissend zijn.

Dit voorbehoud wordt in de literatuur ondersteund. Enerzijds wordt erkend dat de interim-regeling in grote lijnen aansluit bij *Diarra*, omdat de oude schadecriteria zijn geschrapt en de vergoeding sterker wordt gekoppeld aan daadwerkelijk geleden schade.[108] Anderzijds wordt erop gewezen dat de betekenis van deze wijziging uiteindelijk afhankelijk blijft van de wijze waarop het ‘positive interest’-beginsel wordt toegepast.[109] In de eerdere CAS-rechtspraak heeft toepassing van dit beginsel niet geleid tot een lage vergoeding, maar tot veel hogere bedragen. Doordat naast de resterende contractwaarde ook andere schadeposten werden meegenomen.[110] In de internationale literatuur wordt daarom terecht benadrukt dat de verenigbaarheid van de nieuwe regeling met *Diarra* mede afhangt van de vraag of de toekomstige rechtspraak aansluit bij een meer begrensde schadebenadering of opnieuw ruimte laat voor ruimere schadeposten.[111] Dat onderscheid is beslissend voor de evenredigheid van de regeling. Wanneer de vergoeding nauw aansluit bij concrete, aantoonbare en voorzienbare schade neemt het afschrikkende effect af. Wanneer de berekening daarentegen opnieuw openstaat voor hoge en moeilijk voorzienbare bedragen dan zal het onzeker blijven welk financieel risico aan een overstap is verbonden.[112]

Voor artikel 17 lid 1 RSTP betekent dit dat FIFA het door *Diarra* bekritiseerde schadevergoedingsmechanisme op papier grotendeels heeft gecorrigeerd. De oude berekeningscriteria zijn geschrapt en de vergoeding wordt sterker verbonden aan daadwerkelijk geleden schade. Daarmee wordt het financiële belemmeringsrisico aanzienlijk verminderd. Toch kan niet worden geconcludeerd dat het risico volledig is weggenomen. Het ‘positive interest’-beginsel bevat geen vooraf kenbare berekeningsformule en laat ruimte voor uiteenlopende toepassing. De regeling zal alleen evenredig zijn als de rechtspraak dit beginsel toepast als een begrensde maatstaf en niet als een nieuwe route om moeilijk voorspelbare vergoedingen toe te kennen.

---

[107] CAS 19 mei 2009, 2008/A/1519-1520 (*Matuzalem*), r.o. 86; CAS 28 februari 2011, 2010/A/2145-2146 (*De Sanctis*), r.o. 86-87.
[108] Hendrickx 2025, p.7.
[109] Idem
[110] Wilms 2025, p.468.
[111] Schettino en Coni 2025, p. 254-255.
[112] Zie ook: De Jong 2023, p.90-93.

4.4 Van objectieve aansprakelijkheid naar gedragsafhankelijke medeaansprakelijkheid

Onder de oude regeling waren de speler en de nieuwe club hoofdelijk aansprakelijk voor de aan de oude club verschuldigde schadevergoeding, zonder dat enige individuele weging plaatsvond.[113] Het HvJ heeft in *Diarra* geoordeeld dat deze automatische werking gecombineerd met de open berekeningssystematiek van artikel 17 lid 1 RSTP, nieuwe clubs blootstelde aan juridische, financiële en sportieve risico's en daarmee bijdroeg aan een afschrikkende werking op de bereidheid om een speler te contracteren.[114] Daarmee droeg de regeling bij aan een beperking van artikel 45 VWEU, omdat de speler door dit risico voor potentiële nieuwe werkgevers minder aantrekkelijk werd.

De tijdelijke regeling maakt aansprakelijkheid van de nieuwe club afhankelijk van twee voorwaarden, namelijk dat i) moet kunnen worden vastgesteld dat de nieuwe club de speler tot contractbreuk heeft aangezet en ii) daarbij rekening worden gehouden met de omstandigheden van het geval.[115] Hierdoor verschuift artikel 17 lid 2 RSTP van een objectieve medeaansprakelijkheid naar een gedragsafhankelijke aansprakelijkheid. De oude club kan niet langer volstaan met de vaststelling dat de speler bij een nieuwe club is aangesloten, maar moet aantonen dat die club de contractbreuk daadwerkelijk heeft uitgelokt of bevorderd. In zoverre wordt niet alleen de bewijslast verlegd, maar ook de grondslag van de aansprakelijkheid.[116]

Dat betekent niet dat de oude club bewijsrechtelijk zonder middelen staat. Op grond van artikel 13 van de Procedural Rules Governing the Football Tribunal, de procedurele regels voor de geschilbeslechting binnen FIFA, kan iedere vorm van bewijs worden ingebracht en rust de bewijslast op de partij die zich op een feit beroept.[117] Daarnaast geldt een uitdrukkelijke samenwerkingsplicht waarbij partijen te goeder trouw moeten reageren op bewijsverzoeken van het Football Tribunal, het FIFA-secretariaat of een andere partij.[118] Wanneer een partij niet meewerkt, kan daaruit een nadelige gevolgtrekking worden gemaakt.[119] Een met het Nederlandse civiele procesrecht vergelijkbare regeling voor formele getuigenoproeping bevat deze regeling niet.[120] De bewijspositie van de oude club is dus niet onmogelijk

[113] Zie CAS-rechtspraak: CAS 30 januari 2008, 2007/A/1298-1299-1300 (*Webster*), r.o. 96; CAS 19 mei 2009, 2008/A/1519-1520 (*Matuzalem*), r.o. 143; Zie ook: Ongaro 2011, p. 37-38.
[114] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824, (*Diarra*), r.o. 107-108.
[115] Zie figuur 1.
[116] In aanvulling daarop is in artikel 13 lid 6 van de 'Procedural Rules' een samenwerkingsplicht opgenomen voor partijen om mee te werken aan de vaststelling van de feiten, waarbij een gebrek aan medewerking tot negatieve gevolgtrekkingen kan leiden. Zie hiervoor: Procedural Rules 2025, p. 14.
[117] Art. 13 lid 3 Procedural Rules Governing the Football Tribunal; art. 13 lid 5 Procedural Rules Governing the Football Tribunal; Procedural Rules 2025, p.14.
[118] Art. 13 lid 6 Procedural Rules Governing the Football Tribunal; Procedural Rules 2025, p.14.
[119] Art. 13 lid 6 Procedural Rules Governing the Football Tribunal; Procedural Rules 2025, p.14.
[120] Vgl. naar Nederlands recht de getuig- en verschijningsplicht (art. 165 Rv), de oproeping bij exploot of aangetekende brief (art. 170 Rv) en de daaraan verbonden dwangmiddelen van medebrenging door de openbare macht (art. 172 Rv) en gijzeling (art. 173 Rv), alsmede de bevoegdheid van de rechter om zelf personen als getuige aan te wijzen en op te roepen (art. 166 lid 2 Rv).

gemaakt, maar zij is wel verschoven van een bewijsvermoeden naar het concreet aantonen van gedragingen van de nieuwe club.

De resterende kwetsbaarheid ligt in de uitleg van het begrip ‘inducement’.[121] Wanneer er hieronder alleen uitlokking of actieve betrokkenheid van de nieuwe club wordt verstaan, is het belemmeringsmechanisme in belangrijke mate weggenomen. De nieuwe club loopt dan immers niet langer risico door het enkele feit dat zij de speler contracteert, maar alleen wanneer haar eigen gedragingen voldoende verband houden met de contractbreuk. Dat verschil is wezenlijk. In een zaak als *Zobahan/Shekari & Rubin Kazan* werd de nieuwe club onder het oude RSTP medeaansprakelijk gehouden omdat zij de speler na contractbreuk had geregistreerd. De vraag of zij de contractbreuk had uitgelokt, werd pas afzonderlijk relevant bij de eventuele sportieve sanctie.[122] Onder de tijdelijke regeling zou die redenering niet meer volstaan. De oude club zou moeten aantonen dat de nieuwe club de speler daadwerkelijk tot contractbreuk heeft aangezet. Daarmee verschuift het zwaartepunt van de beoordeling van het aangaan van een nieuwe arbeidsverhouding naar het gedrag van de nieuwe club.

Voor artikel 45 VWEU betekent dit dat artikel 17 lid 2 RSTP onder de tijdelijke regeling minder belemmerend is dan onder het oude artikel 17 lid 2 RSTP. Het financiële risico voor de nieuwe club wordt beter beheersbaar, waardoor het afschrikkende effect op het contracteren van spelers met een betwiste contractbeëindiging afneemt.

Deze winst voor de arbeidsmobiliteit heeft wel een keerzijde. Doordat medeaansprakelijkheid van de nieuwe club alleen nog mogelijk is bij bewezen ‘inducement’, wordt het financiële risico van een ongerechtvaardigde contractbreuk sterker bij de speler geconcentreerd. De literatuur wijst er terecht op dat het wegvallen van de nieuwe club als “co-debiteur” ertoe kan leiden dat zelfs een vergoeding op het niveau van de ‘restwaarde’ van het contract zwaar op de speler drukt.[123] Met name wanneer de speler geen nieuwe club vindt, tijdelijk zonder inkomen zit of bij zijn nieuwe club minder gaat verdienen. Daarmee wordt het belemmerende effect niet volledig opgeheven, maar deels verplaatst. Voor de nieuwe club wordt het risico beter beheersbaar, terwijl de speler nog kan worden geconfronteerd met een aanzienlijk en moeilijk draagbare schadevergoedingsplicht.

[121] FIFA 2024, p. 8-9, par. 38-40.
[122] CAS 2020/A/6767 (*Zobahan Cultural & Sport Club v. Reza Shekari & Football Club Rubin Kazan & FIFA*), r.o. 279-280.
[123] De Weger 2025, p.15.

4.5 De sportieve sanctie blijft overeind

Over artikel 17 lid 4 RSTP kan dit onderzoek kort zijn. De bepaling is onder het tijdelijke kader niet afgeschaft. De nieuwe club kan nog steeds worden geconfronteerd met een registratieverbod van twee volledige en opeenvolgende registratieperioden.[124] Daarmee is het belemmeringsmechanisme als zodanig blijven bestaan. Wel is het belemmeringsmechanisme afgezwakt, omdat onder de oude regeling het risico volgde uit de combinatie van een zware sanctie en het vermoeden dat de nieuwe club de contractbreuk had uitgelokt. Dit vermoeden is losgelaten. De sanctie kan alleen nog worden opgelegd wanneer is bewezen dat de nieuwe club de speler tijdens de beschermde periode tot contractbreuk heeft aangezet.[125]

Hiermee is het automatische sanctierisico en daarmee het belemmeringsmechanisme duidelijk verzwakt. De sanctie is naar inhoud en duur voorzienbaar. De resterende onzekerheid zit vooral in de vraag hoe de oude club voldoende kan bewijzen dat de nieuwe club de speler tot contractbreuk heeft aangezet. Het gevolg is dat het automatische belemmeringsmechanisme naar de achtergrond is verdwenen, maar het registratieverbod blijft als gedragsafhankelijk sanctierisico bestaan.

4.6 ITC-regeling op de schop

Het ITC als registratiedocument blijft bestaan, maar het belemmeringsmechanisme dat het HvJ in *Diarra* problematisch achtte, is onder het tijdelijke regelgevingskader verwijderd. Onder het oude RSTP kon een contractueel geschil tussen speler en oude club erin de weg staan dat de speler bij een nieuwe bond werd geregistreerd. Hierdoor werd de feitelijke toegang tot de nieuwe arbeidsverhouding afhankelijk gemaakt van een geschil dat niet inhoudelijk was beslist.[126]
Het gewijzigde artikel 11 van bijlage 3 RSTP doorbreekt deze koppeling. De voormalige bond moet het ITC binnen 72 uur aan de nieuwe bond verstrekken ongeacht of er sprake is van een contractueel geschil. Een club kan zich dus niet langer beroepen op het feit dat er een contractueel geschil bestaat.[127] Hierdoor wordt het ITC niet langer gebruikt als middel om een private contractuele aanspraak feitelijk af te dwingen. Daarbij zorgt deze wijziging ervoor dat de afgifte van het ITC niet langer als een zelfstandige belemmering voor de arbeidsmobiliteit van de speler functioneert.

Het belemmeringsmechanisme is dan ook weggenomen. De registratie bij een nieuwe club is niet langer meer afhankelijk van het bestaan van een contractueel geschil met zijn voormalige club. Hiermee is de toegangsdrempel in lijn gebracht met artikel 45 VWEU en de eisen uit *Diarra*.

---

[124] Zie figuur 1.
[125] Zie hiervoor: FIFA 2024, p.9, par 42-26.
[126] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824, (*Diarra*), r.o. 93: zie ook: Hendrickx 2025, p.4.
[127] FIFA 2024, p. 11, par. 55.

4.7 Tussenconclusie

De per 1 januari 2025 ingevoerde tijdelijke FIFA-regels nemen de in *Diarra* gesignaleerde mobiliteitsbelemmeringen niet volledig weg, maar beperken ze wel aanzienlijk. De vier in hoofdstuk 3 aangewezen mechanismen zijn in uiteenlopende mate gecorrigeerd, een onverkort positief eindoordeel is daarom niet gerechtvaardigd, een verwerping op regelniveau evenmin. De regeling beweegt zich per mechanisme in verschillende mate richting de grenzen van artikel 45 VWEU, met restrisico's die telkens ergens anders liggen.

De schadevergoeding van artikel 17 lid 1 RSTP is tekstueel verbeterd. De open, sport-specifieke criteria zijn vervangen door het 'positive interest'-beginsel, waardoor de vergoeding sterker aan daadwerkelijk geleden schade wordt verbonden. Het restrisico verschuift daarmee van de regeltekst naar de toepassing, waar het beginsel ruimte laat voor moeilijk objectiveerbare discussies over de sportieve of commerciële waarde van de speler.

Bij de hoofdelijke aansprakelijkheid van artikel 17 lid 2 RSTP is het automatisme vervangen door een aansprakelijkheid die pas ontstaat bij bewezen 'inducement'. De grondslag verschuift van alleen het aangaan van een nieuw contract naar het gedrag van de nieuwe club, wat het afschrikkende effect vermindert. De keerzijde is dat het financiële risico zich bij onbewezen 'inducement' sterker bij de speler concentreert, en dat een ruime uitleg van dat begrip langs een nieuwe route een vergelijkbaar risico kan laten herleven.

De sportieve sanctie van artikel 17 lid 4 RSTP verliest haar automatische karakter doordat het vermoeden van 'inducement' verdwijnt en de bewijslast bij de oude club komt te liggen. Aard en duur van het registratieverbod blijven echter ongemoeid, zodat een evenredigheidsvraag op de achtergrond aanwezig blijft.

De ITC-correctie is het meest sluitend, een lopend contractueel geschil kan de afgifte niet langer blokkeren, waarmee de zelfstandige registratiedrempel uit het systeem is verwijderd en dit onderdeel in lijn is met artikel 45 VWEU.

Het antwoord op deelvraag 3 luidt dus dat de mobiliteitsbelemmeringen onder de tijdelijke regeling niet volledig zijn weggenomen, maar wel aanzienlijk beperkt. De grootste resterende kwetsbaarheden liggen niet meer in de regeltekst, maar in de toepassing daarvan. De invulling van het 'positive interest'-beginsel, de rol van nationaal recht, de uitleg van 'inducement' en de vraag of het financiële risico daardoor sterker bij de speler komt te liggen.

5. Naar een EU-conforme herijking van artikel 17 RSTP

5.1 Inleiding

Hoofdstuk 4 heeft aangetoond dat het tijdelijke regelgevingskader van de FIFA op enkele onderdelen de belemmeringsmechanismen heeft gecorrigeerd. De loskoppeling van de afgifte van het ITC van het bestaan van een contractueel geschil neemt de door het HvJ als zelfstandig gekwalificeerde toegangsdrempel weg. Op andere onderdelen blijft de tijdelijke regeling achter bij wat artikel 45 VWEU eist. Dit hoofdstuk behandelt resterende knelpunten en formuleert per knelpunt welke verdere aanpassing van artikel 17 RSTP nodig is om de in *Diarra* getrokken grenzen structureel te respecteren.

Een afschaffing van artikel 17 RSTP is daarvoor niet aan de orde. Een regeling die financiële en sportieve gevolgen verbindt aan ongerechtvaardigde contractbreuk kan in beginsel worden gerechtvaardigd, voor zover zij noodzakelijk is voor het regelmatige verloop van clubvoetbalcompetities.[128] Na *Diarra* kan contractuele stabiliteit echter niet meer als zelfstandig rechtvaardigingsdoel fungeren. Zij is slechts relevant voor zover zij functioneel bijdraagt aan dat regelmatige verloop.[129]

5.2 Schadevergoeding via contractuele voorzienbaarheid en begrensde schadebegroting

Het tijdelijke regelgevingskader van artikel 17 lid 1 RSTP vervangt de oude schadecriteria door een schadebegroting op basis van het 'positive interest'-beginsel, met inachtneming van de omstandigheden van het geval en het recht van het betrokken land.[130] Die vereenvoudiging neemt de kern van het probleem niet weg. Het 'positive interest'-beginsel geeft richting aan schadeherstel, maar bakent niet af welke schadeposten in de voetbalcontext verenigbaar zijn met artikel 45 VWEU. Zonder verdere begrenzing kan de vergoeding alsnog worden ingevuld met transferwaarde, sportieve verwachting of commerciële waarde van de speler. De onzekerheid die het HvJ in *Diarra* problematiseerde verplaatst zich daarmee van een opsomming van factoren naar een open beginsel waarvan de invulling aan de DRC en het CAS wordt overgelaten.[131]

De literatuur verkent voor dat probleem twee verschillende denkrichtingen. De Jong analyseert in een pre-*Diarra* bijdrage de praktijk rond de 'schadevergoedingsclausule' en draagt als mogelijke oplossingsrichting aan dat een aan FIFA gelieerde instantie deze clausules vooraf op rechtmatigheid

[128] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*), r.o. 100,102-103, 114
[129] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*), r.o. 102.
[130] FIFA 2024, p.7.
[131] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*), r.o. 104,105,107 en r.o. 114.

beoordeelt.[132] Branco Martins kiest een andere route en bepleit een uniforme, voorspelbare beëindigingsvergoeding die aansluit bij de resterende contractwaarde, met voor de langere termijn een regulering via een Europese collectieve arbeidsovereenkomst.[133] Mijn voorstel sluit aan bij de observatie van De Jong. Naar mijn mening ligt de winst niet in een nieuw instrument, maar in normering van het bestaande en bij de waarschuwing van Branco Martins dat de schadevergoeding niet als verkapte transferwaarde mag functioneren. Het wijkt op twee punten af. Anders dan in de door De Jong geschetste varianten stel ik geen aparte toetsende instantie voor en geen verplichting tot opname van een clausule, want de normering hoort in artikel 17 lid 1 RSTP en de toetsing blijft in handen van de rechterlijke instanties. Anders dan Branco Martins beschouw ik de 'restwaarde' van het contract als vertrekpunt voor de schadebegroting, niet als absoluut plafond.

Dat de clausule bestond, betekent niet dat zij onder het oude artikel 17 lid 1 RSTP het voorzienbaarheidsprobleem oploste. Zij functioneerde naast een open schadebegroting waarin de DRC en het CAS bij het ontbreken of terzijde schuiven van de clausule een ruime beoordelingsvrijheid behielden en onvoldoende afgebakend bleef wanneer een vooraf vastgesteld bedrag schadeherstellend was en wanneer het in feite de marktwaarde van de speler vastlegde. FIFA kan de clausule alleen zinvol inzetten wanneer zij die maatstaven in artikel 17 lid 1 RSTP codificeert. Pas dan kan zij bijdragen aan het verminderen van de door het HvJ bekritiseerde onzekerheid, omdat speler, oude club en potentiële nieuwe club vooraf beter kunnen inschatten welk financieel risico aan ongerechtvaardigde beëindiging is verbonden.

De 'schadevergoedingsclausule' moet hierbij worden onderscheiden van een 'buy-out' clausule, die de speler een contractueel beëindigingsrecht geeft zonder dat van contractbreuk sprake is.[134] Het voorstel ziet uitsluitend op de 'schadevergoedingsclausule'. Uit de rechtspraak volgt dat 'schadevergoedingsclausules' niet uitsluitend op wederkerigheid worden beoordeeld, maar vooral op "evenredigheid en evenwicht".[135] Een onevenredige clausule kan door de DRC of het CAS naar beneden worden bijgesteld of buiten toepassing worden gelaten.[136] Een EU-conforme normering van artikel 17 lid 1 RSTP moet deze rechterlijke correctiemogelijkheid behouden en daaraan toetsbare maatstaven toevoegen. De clausule moet schriftelijk worden vastgelegd, vooraf voldoende bepaalbaar zijn voor de speler, proportioneel zijn ten opzichte van de wederzijdse verplichtingen en achteraf toetsbaar zijn op evenwichtigheid. Bij die toetsing dienen ten minste het loon, de resterende contractduur, de

[132] De Jong 2023, p.95-96.
[133] Branco Martins 2025, p.286.
[134] De Jong 2023, p.90.
[135] De Jong 2023, p.89.
[136] De Jong 2023, p.89.

verplichtingen van speler en club en de onderhandelingspositie van de speler bij contractsluiting te worden meegewogen.

Een clausule die aansluit bij het resterende loon en bij structurele contractuele voordelen over de resterende looptijd ligt vervolgens het meest voor de hand, omdat die posten rechtstreeks voortvloeien uit de beëindigde arbeidsovereenkomst. Daarbinnen verdient een aflopende vorm de voorkeur, want naarmate minder contracttijd resteert, neemt ook de noodzakelijkheid van een hoge beëindigingsvergoeding af. Dit voorstel is geen dwingende formule die rechtstreeks uit *Diarra* volgt, maar sluit aan bij de uitspraak *Webster*, waarin de schadevergoeding werd berekend op het loon van de speler over de resterende contractduur[137]. Een vast bedrag dat gedurende de gehele looptijd gelijk blijft, doet minder recht en dreigt zich te vormen tot een contractuele verpakking van een transferwaarde die het HvJ juist heeft afgewezen.

Wanneer geen geldige 'schadevergoedingsclausule' is overeengekomen of een overeengekomen clausule wordt gematigd, geldt de 'restwaarde' van de arbeidsovereenkomst als vertrekpunt voor de schadebegroting, niet als absoluut plafond. Het HvJ schrijft in *Diarra* geen vaste schadeformule voor, maar eist dat de financiële gevolgen voorzienbaar en evenredig blijven en niet verder gaan dan noodzakelijk is voor het regelmatige verloop van de competitie. Concrete, aantoonbare en voorzienbare aanvullende schade kan daarom boven op de 'restwaarde' komen, mits zij rechtstreeks aan de contractbreuk is toe te rekenen en door de oude club specifiek wordt gesteld en bewezen. Te denken valt aan kosten voor een tijdelijke vervangingsspeler binnen hetzelfde seizoen, of aan daadwerkelijk gederfde sponsorinkomsten waarvan de relatie met het vertrek aantoonbaar is. Abstracte transferwaarde, hypothetische sportieve schade of commerciële uitstraling van de speler kunnen geen zelfstandige schadepost vormen.

Tegen dit voorstel kan worden ingebracht dat een aflopende clausule clubs minder prikkels biedt om in jonge spelers te investeren, omdat de financiële bescherming bij vertrek afneemt naarmate het contract vordert. Dat bezwaar gaat in deze context niet op. De opleidingsincentive die het HvJ in *Bernard* heeft erkend, wordt in het FIFA-kader langs een eigen mechanisme gerealiseerd, en niet via de hoogte van de schadevergoeding bij ongerechtvaardigde contractbreuk.[138] Het door elkaar laten lopen van beide doelen is precies wat het HvJ in *Diarra* heeft afgewezen, doordat de schadebegroting onder artikel 17 lid 1 RSTP los moet staan van eerdere arbeidsverhoudingen en de daarmee samenhangende kosten.[139]

[137] CAS 30 januari 2008, 2007/A/1298-1299-1300 (*Webster*), r.o. 151.
[138] FIFA 2025a, p.46.
[139] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*), r.o. 107; HvJ 16 maart 2010, C-325/08, ECLI:EU:C:2010:143 (*Bernard*), r.o. 50.

5.3 De doorwerking naar nationaal recht

Het tijdelijke regelgevingskader heeft artikel 17 lid 1 RSTP op één punt gewijzigd dat rechtstreeks doorwerkt naar het Nederlandse arbeidsrecht. Op de partij die zich beroept op het recht van het betrokken land daarop rust voortaan de bewijslast. Ook uit de literatuur volgt dat er "meer dan voorheen" rekening dient gehouden te worden met het nationale recht.[140]

Met die wijziging ontstaat de vraag of het nationale recht zelf wel aan de eisen voldoet die het HvJ in *Diarra* heeft gesteld. Het HvJ heeft expliciet benadrukt dat een private regeling die formeel naar het nationale recht verwijst, terwijl dat recht in de praktijk een ondergeschikte rol speelt niet aan het evenredigheidsbeginsel voldoet.[141] Achter die overweging schuilt een principe dat ook naar de andere kant werkt, want als de FIFA terecht naar nationaal recht zou verwijzen dan moet dat nationale recht zelf ook aan de eisen van voorzienbaarheid en evenredigheid voldoen.

Voor het Nederlandse profvoetbal staat artikel 7:677 lid 6 BW centraal. Deze bepaling regelt niet meer dan een bevoegdheidsgrondslag, bij ministeriële regeling kunnen functies worden aangewezen waarvoor de rechter, in dit geval de KNVB-arbitragecommissie, bij onregelmatige opzegging een hogere vergoeding dan de restwaarde kan toekennen. De uitwerking staat in de Regeling ketenbepaling bijzondere functies en hogere vergoeding kantonrechter (hierna: "**de Regeling**"). Artikel 2 van die Regeling wijst op grond van artikel 671c lid 4 en artikel 677 lid 6 BW onder meer de contractspeler in het betaald voetbal en de voetbaltechnische staf aan als functies waarvoor deze hogere vergoeding kan worden toegekend. De wetgever en de Regeling hebben niet bepaald hoe die hogere vergoeding moet worden berekend.[142] De Weger stelt dat voor *Diarra* de KNVB-arbitragecommissie de berekeningswijze bewust heeft opengelaten en daarbij via de reflexwerking aansluiting heeft gezocht bij het RSTP.[143]

Deze ruime bevoegdheid van de Arbitragecommissie is opvallend, wanneer zij wordt gelegd naast de algemene ontwikkeling van het Nederlandse arbeidsrecht. Onder het oude art. 7A:1639o BW kon de werkgever bij onregelmatige opzegging kiezen tussen een gefixeerde schadevergoeding en de werkelijke schade. Hoe ver die laatste route kan reiken, blijkt uit het arrest van de Hoge Raad *Habing/PRC*, waarin de werknemer werd veroordeeld tot vergoeding van de door de werkgever gederfde winst uit een lopend project, ten bedrage van *ƒ*54.839.[144] Met de inwerkingtreding van de Wet werk en zekerheid (hierna: "**Wwz**") in 2015 heeft de wetgever de mogelijkheid van werkelijke schade voor de gewone werknemer geschrapt en uitsluitend de gefixeerde schade van het huidige art. 7:677 lid 4 BW

[140] De Weger 2025, p.13.
[141] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*), r.o. 106.
[142] 7:677 lid 6 BW; De Weger 2025, p.3; Wilms 2025, p.468; zie hierover verder: Regeling Ketenbepaling bijzondere functies en hogere vergoeding kantonrechter, *Stcrt*. 2015, 17972.
[143] De Weger 2006, p.91.
[144] HR 16 april 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2886, NJ 1999/548 (*Habing/PRC*)

gehandhaafd, omdat het wetsvoorstel zelf bepaalt op welke vergoedingen bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst aanspraak bestaat.[145]

Voor profvoetballers is echter via art. 7:677 lid 6 BW een uitzondering ingevoerd, op grond waarvan de Arbitragecommissie wel een hogere vergoeding dan de restwaarde kan toekennen.[146] Daarmee is voor de profvoetballer materieel een benadering blijven bestaan die de Nederlandse wetgever voor de gewone werknemer als onevenredig had verworpen. Het 'positive interest'-beginsel uit het tijdelijke FIFA-kader leidt in zijn uitkomst tot een vergelijkbare schadebegroting als de werkelijke schade in *Habing/PRC*, namelijk een volledige doorberekening van het gederfde voordeel van de werkgever aan de werknemer. Waar deze benadering in het algemene ontslagrecht met de Wwz definitief is verwijderd, blijft zij in het sportregelcomplex langs een dubbele route bestaan, via art. 7:677 lid 6 BW en via het 'positive interest'-beginsel in art. 17 lid 1 RSTP.

In haar huidige toepassing voldoet de Regeling niet aan *Diarra*. Wilms heeft in zijn annotatie erop gewezen dat een directe vergelijking kan worden getrokken met het door het HvJ verworpen criterium van 'specificity of sport'. Beide regelingen laten ruimte voor een discretionaire en moeilijk voorzienbare schadebegroting. In beide gevallen ontbreekt een wettelijke maatstaf die de speler vooraf voldoende inzicht geeft in het financiële risico van tussentijdse beëindiging.[147] Branco Martins komt via artikel 7:671c lid 4 BW, dat voor ontbinding een vergelijkbare regel geeft, tot dezelfde uitkomst. De twee gronden waarop de Nederlandse uitzondering bouwde, namelijk de 'huidige systematiek' en de 'concurrentiepositie van Nederlandse clubs' zijn na *Diarra* weggevallen.[148] Dergelijke argumenten passen niet meer als zelfstandige rechtvaardiging in het kader dat het HvJ in *Diarra* heeft uitgewerkt.[149]

De Weger trekt het uit hetzelfde uitgangspunt een tegenovergestelde conclusie. Vanwege het feit dat het HvJ meer gewicht aan nationaal recht toekent, behoudt de Arbitragecommissie volgens hem haar bevoegdheid om een hogere vergoeding dan de restwaarde toe te kennen en zit de Nederlandse uitzondering "alleen nog maar steviger in het zadel".[150]

Die gevolgtrekking volg ik niet. Het tegendeel is het geval, omdat nationaal recht zwaarder is gaan wegen in de schadebegroting komt het ook zelf onder de evenredigheidstoets van het HvJ te liggen. Een bepaling die tot dezelfde onvoorzienbaarheid leidt als afgewezen 'specificity of sport' draagt het

[145] Kamerstukken II 2013/14, 33818, nr. 3, p. 115.
[146] Zie artikel 1 onderdelen a en b jo. artikel 2 van de Regeling ketenbepaling bijzondere functies en hogere vergoeding kantonrechter, *Stcrt*. 2015, 17972.
[147] Wilms 2025, p.468-469.
[148] Branco Martins 2025, p. 282-283.
[149] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*), r.o. 95-96 en r.o. 107.
[150] De Weger 2025, p.14.

probleem niet weg, maar laat het via de achterdeur weer terugkeren. De Nederlandse uitzondering is daarmee niet zonder meer beschermd door *Diarra*, zij moet door aan de hand van *Diarra* worden getoetst.

Een intrekking van de Regeling of buitenwerkingstelling van artikel 7:677 lid 6 BW is niet nodig. Een restrictieve, EU-conforme uitleg van de Regeling volstaat. Een hogere vergoeding dan de restwaarde van een contract is mijns inziens alleen toelaatbaar wanneer de werkgever concrete schade stelt en bewijst die rechtstreeks voortvloeit uit de voortijdige beëindiging. Te denken valt aan vervangingskosten binnen hetzelfde seizoen of aan gederfde sponsorinkomsten waarvan de relatie met het vertrek aantoonbaar is. Een verhoging die uitsluitend berust op de bescherming van de transfersystematiek of op de internationale concurrentiepositie van Nederlandse clubs, houdt na *Diarra* geen stand als zelfstandige rechtvaardiging.

5.4 Één gedragsnorm, twee rechtsgevolgen

Onder het oude kader was de nieuwe club voor artikel 17 lid 2 RSTP automatisch hoofdelijk aansprakelijk en gold voor artikel 17 lid 4 RSTP een vermoeden van 'inducement' dat zij moest weerleggen. Het tijdelijke kader trekt beide leden gelijk, want aansprakelijkheid en sanctie bestaan nu alleen wanneer de oude club aantoont dat de nieuwe club de speler tot contractbreuk heeft aangezet.[151] Beide onderdelen vragen om een verdere stap voordat het kader voldoet aan artikel 45 VWEU, zoals door het HvJ in *Diarra* uitgelegd.

De eerste stap is een definitie voor 'inducement' in artikel 17 lid 2 en lid 4 RSTP. Het HvJ oordeelt dat de hoofdelijke aansprakelijkheid van de nieuwe club rekening moet houden met de omstandigheden van het concrete geval.[152] Het HvJ voegt daar verder aan toe dat een eventueel vermoeden van 'inducement' afhankelijk moet zijn van een voorwaarde waarmee het de oude club voldoende aanwijzingen verschaft voor aanzetting tot contractbreuk.[153] Hoewel het tijdelijke karakter de bewijslast heeft omgekeerd, blijft de materiële vraag wat onder 'inducement' valt hetzelfde. Zonder definitie kan een ruime uitleg van 'inducement' de tekstuele bewijslastomkering materieel tenietdoen. Mijn voorstel is een gedragsnorm met daarbij behorende gezichtspunten die zijn verdisconteerd uit de rechtspraak. De norm luidt dat 'inducement' vereist actieve, concrete en causaal relevante betrokkenheid van de nieuwe club bij de ongerechtvaardigde contractbreuk. Onder die norm vallen onder meer:

[151] Zie hiervoor par. 4.4 en 4.5.
[152] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*), r.o. 108.
[153] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*), r.o. 110.

(i) een actieve rol bij de beëindigingsbeslissing;
(ii) een financieel of sportief aanbod waarvan de werking afhangt van de contractbreuk;
(iii) wetenschap van het bestaande contract gecombineerd met direct overleg met de oude club;
(iv) het bewust nalaten van de inlichtingenplicht uit artikel 18 lid 3 RSTP;
(v) de rol van tussenpersonen of zaakwaarnemers, voor zover die relevant is voor de vraag of de nieuwe club de beëindiging heeft beïnvloed.[154]

De tweede stap is het aanbrengen van gradaties in de sancties onder artikel 17 lid 4 RSTP. Het HvJ oordeelt dat een sanctie per geval moet kunnen worden aangepast en dat bedrag en duur moeten worden afgestemd op de omstandigheden van het concrete geval.[155] Het huidige registratieverbod van twee opeenvolgende periodes voldoet daar niet aan, want dezelfde sanctie geldt ongeacht of de 'inducement' licht of zwaar is, en Wilms wijst er in zijn annotatie ook op dat zij onvoorwaardelijk werkt zonder rekening te houden met de gedragingen van de nieuwe club.[156] Mijn voorstel is een vierdelige ladder waarin de zwaarte van de sanctie meebeweegt met de ernst van het bewezen gedrag. De lichtste sanctie is een waarschuwing of geldboete. Deze past wanneer de betrokkenheid van de nieuwe club beperkt is gebleven of voornamelijk passief van aard was en een registratiebeperking dus buiten verhouding zou staan. Daarboven staat een voorwaardelijke registratiebeperking voor middelzware gevallen, waarin 'inducement' aantoonbaar is maar nog niet structureel verwijtbaar, de voorwaardelijke vorm laat ruimte voor gedragsverbetering met behoud van een reëel dreigingseffect. De derde trede is een onvoorwaardelijk registratieverbod van één registratieperiode, dat past bij bewezen actieve 'inducement' zonder verzwarende omstandigheden zoals herhaling of doelbewuste opzet. Het registratieverbod van twee opeenvolgende periodes blijft als maximumsanctie gehandhaafd, maar uitsluitend voor de ernstigste gevallen zoals een vooraf opgezet plan om de speler tot contractbreuk te bewegen, een herhaalde overtreding door dezelfde club of een transfer die het verloop van de competitie aantoonbaar heeft verstoord.

Samen zorgen beide voorstellen ervoor dat het kader niet alleen tekstueel, maar ook materieel voldoet aan artikel 45 VWEU. De gedragsnorm bindt 'inducement' aan een voorspelbare maatstaf en de sanctieladder maakt het rechtsgevolg per geval evenredig.

[154] De Weger en De Jong 2021, p.21; CAS 2 juli 2013 2013/A/3091, 3092 & 3093 (*FC Nantes v. FIFA* & *AL Nasr Sports Club*), r.o. 128.
[155] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*), r.o. 110-111.
[156] Wilms 2025, p. 467-468.

5.5 Bewijspositie van de oude club bij 'inducement'

Het tijdelijke regelgevingskader heeft niet alleen artikel 17 lid 2 en lid 4 RSTP gewijzigd, maar ook artikel 13 van de Procedural Rules Governing the Football Tribunal aangevuld. In dat artikel is een zesde lid toegevoegd waarin een samenwerkingsplicht is opgenomen, met de bevoegdheid van de rechtsprekende instantie om bij het niet naleven daarvan een negatieve gevolgtrekking te trekken.[157] De ratio is duidelijk, nu de bewijslast voor 'inducement' bij de oude club ligt moet zij in staat zijn aan die last te voldoen.

Daar zit het probleem. Bewijs van 'inducement' bevindt zich naar de aard ervan bij de speler, bij de nieuwe club en bij de zaakwaarnemer die bij transfers is betrokken. De literatuur wijst erop dat dergelijk doorslaggevend bewijs voor de oude club praktisch onbereikbaar blijft, omdat de zaakwaarnemer zichzelf niet voor het CAS zal komen belasten.[158] De samenwerkingsplicht en de negatieve gevolgtrekking zijn een stap vooruit, maar bieden geen reëel afdwingbaar instrument. De drempel dat het gevraagde bewijs "likely to exist and is relevant" moet zijn, veronderstelt dat de oude club al weet welke stukken er bestaan. Een inzicht dat zij juist niet heeft.[159]

Een terugkeer naar het oude bewijsvermoeden is geen aanvaardbare oplossing. *Diarra* heeft die route uitdrukkelijk afgesloten omdat het vermoeden automatisch werkte, zonder rekening te houden met de omstandigheden van het geval. Het HvJ noemt het wel een aanvaardbare voorwaarde dat de oude club voldoende aanwijzingen verschaft op grond waarvan kan worden aangenomen dat de nieuwe club de speler tot contractbreuk heeft aangezet.[160] Daarmee geeft het HvJ zelf een aanknopingspunt, namelijk een drempel waarbij de oude club eerst aanwijzingen aanlevert, voordat een bewijsrechtelijke verschuiving in werking treedt, blijft verenigbaar met artikel 45 VWEU.

Het Nederlandse arbeidsprocesrecht kent precies zo'n instrument: de verzwaarde stelplicht. Hieruit volgt dat in gevallen van informatieasymmetrie de verzwaarde stelplicht kan worden ingeroepen. Dit figuur houdt in dat de aangesprokene die over meer informatie beschikt dan de eiser niet kan volstaan met een blote ontkenning, maar gemotiveerd moet uitleggen waarom de stelling van de eiser niet klopt en de feitelijke gegevens moet aandragen die binnen zijn bereik liggen.[161]

[157] Procedural Rules 2025, p. 10.
[158] De Weger en De Jong 2021, p. 23.
[159] FIFA 2024, p.10.
[160] HvJ 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*), r.o. 110.
[161] Boot 2025, p. 121-122.

Mijn voorstel is om in artikel 13 Procedural Rules Governing the Football Tribunal een vergelijkbare regeling op te nemen. In een inducement-zaak treedt de oude club als *claimant* op en de nieuwe club als *respondent*.[162] De doorslaggevende informatie zit bij die laatste, bij de speler en bij diens zaakwaarnemer. De oude club kan haar stelling daarom zonder medewerking van die zijde feitelijk niet bewijzen. In eerste instantie levert de oude club concrete, verifieerbare aanwijzingen voor 'inducement' aan, zoals een korte tijdspanne tussen contractbreuk en nieuwe arbeidsovereenkomst, eerder direct contact tussen beide clubs of een gedeelde zaakwaarnemer. Wanneer aan deze drempel is voldaan, geldt voor de nieuwe club een verzwaarde betwistingsplicht. Zij mag niet volstaan met een ontkenning, maar moet gemotiveerd uitleggen waarom van 'inducement' geen sprake was en de stukken aandragen die zij in haar bereik heeft. Slaagt zij daar onvoldoende in, dan kan de rechterlijke instantie de 'inducement' bewezen achten.

Daarmee blijft de bewijslast formeel bij de oude club, in lijn met de gedragsafhankelijke aansprakelijkheid van het tijdelijke kader. Zij krijgt wel een reële kans haar stelling te bewijzen en de nieuwe club wordt gedwongen open kaart te spelen over informatie waarover zij beschikt.

5.6 Tussenconclusie

Hoofdstuk 5 heeft per resterend knelpunt onderzocht welke verdere aanpassing van artikel 17 RSTP nodig is om de in *Diarra* getrokken grenzen structureel te respecteren. Het antwoord op de vierde deelvraag bestaat uit vier samenhangende aanpassingen.

Voor artikel 17 lid 1 RSTP geldt een tweesporig voorstel. In het eerste spoor wordt de reeds bestaande contractuele schadevergoedingsclausule uitdrukkelijk genormeerd, zodat zij voorzienbaarheid biedt zonder de speler feitelijk aan de club te binden. In het tweede spoor geldt bij afwezigheid van een geldige clausule de restwaarde van het contract als vertrekpunt voor de schadebegroting, niet als absoluut plafond. Daarbovenop is uitsluitend concrete, aantoonbare en voorzienbare aanvullende schade toelaatbaar. Abstracte transferwaarde, hypothetische sportieve schade of commerciële uitstraling van de speler kunnen geen zelfstandige schadepost vormen.

Op nationaal niveau vergt deze aanpassing een restrictieve, EU-conforme uitleg van de Regeling, waarin op grond van artikel 7:677 lid 6 BW de profvoetballer als uitzonderingsfunctie is aangewezen. Een hogere vergoeding dan de restwaarde mag alleen worden toegekend wanneer de werkgever concrete schade stelt en bewijst die rechtstreeks voortvloeit uit de voortijdige beëindiging. Algemene

[162] Termen volgen uit Procedural Rules 2025.

beleidsgronden zoals de bescherming van de transfersystematiek of de internationale concurrentiepositie van Nederlandse clubs kunnen die hogere vergoeding na *Diarra* niet zelfstandig dragen.

Artikel 17 lid 2 en lid 4 RSTP vereisen een gedeelde definitie van ‘inducement’, opgebouwd uit indicatoren die zijn verdisconteerd uit de CAS-rechtspraak, en een sanctiestructuur die het rechtsgevolg per geval evenredig maakt. De sanctie loopt op van een waarschuwing of geldboete bij lichte gevallen tot het registratieverbod van twee opeenvolgende periodes als maximumsanctie voor de ernstigste vormen van ‘inducement’.

Artikel 13 van de Procedural Rules Governing the Football Tribunal moet ten slotte een verzwaarde betwistingsplicht naar Nederlands procesrechtelijk model bevatten. Wanneer de oude club concrete aanwijzingen voor ‘inducement' heeft aangeleverd, moet de nieuwe club gemotiveerd uitleggen waarom van 'inducement' geen sprake was. Daarmee krijgt de oude club als claimant een reële kans haar stelling te bewijzen, zonder dat het door *Diarra* afgewezen automatische vermoeden via een achterdeur terugkeert.

Met deze vier aanpassingen behoudt artikel 17 RSTP zijn schadeherstellende en sanctionerende functie, binnen de evenredigheidsgrenzen die het HvJ in *Diarra* heeft uitgewerkt.

6. Conclusie

In deze scriptie stond de volgende onderzoeksvraag centraal: “Welke juridische grenzen stelt artikel 45 VWEU, mede in het licht van het Diarra-arrest, aan de in artikel 17 RSTP neergelegde mechanismen inzake tussentijdse beëindiging van spelerscontracten, en in hoeverre voldoen de per 1 januari 2025 ingevoerde tijdelijke FIFA-regels aan deze grenzen?”. Deze onderzoeksvraag is onderzocht aan de hand van vier deelvragen. Hierna zal ik aan de hand van die vier deelvragen een conclusie trekken ter beantwoording van de onderzoeksvraag.

Het toetsingskader van artikel 45 VWEU is door het HvJ in *Diarra* niet gewijzigd, maar het zwaartepunt van de toetsing is wel verschoven. Waar voorheen de afzonderlijke bepalingen van een private sportregeling centraal stonden, legt het HvJ in *Diarra* de nadruk op de gezamenlijke werking van de regels en de afschrikkende werking die daaruit voor het vrije verkeer van werknemers voortvloeit. Contractuele stabiliteit kan daarbij niet meer als zelfstandig doel gelden, maar alleen als middel ter waarborging van het regelmatige verloop van clubvoetbalcompetities. Binnen de evenredigheidstoets laat het HvJ minder ruimte voor open en discretionaire normen. Automatische rechtsgevolgen die geen ruimte laten voor de omstandigheden van het geval voldoen niet meer. Deze vier aanscherpingen samen

maken dat een private sportregeling niet langer kan worden beoordeeld op haar tekst, maar op haar feitelijke werking.

Artikel 17 RSTP van de FIFA is een regeling die zich naar haar feitelijke werking laat beoordelen. De bepaling kent geen formeel verbod om van club te veranderen, maar bouwt op vier mechanismen die in samenhang werken. De schadevergoedingsregeling van lid 1 confronteert de speler met een schadevergoedingsplicht waarvan de omvang vooraf moeilijk te bepalen is. In lid 2 wordt dat financiële risico verlegd naar de nieuwe club, ongeacht haar gedrag. Binnen de beschermde periode komt daar op grond van lid 4 een sportieve sanctie bij, omdat het bewijsvermoeden de nieuwe club al bij het sluiten van de arbeidsovereenkomst blootstelt aan het risico van een registratieverbod voor twee volledige en opeenvolgende registratieperioden. De ITC-regeling maakt de feitelijke speelgerechtigheid afhankelijk van de afwezigheid van een contractueel geschil. Het is dit samenspel en niet één bepaling dat het HvJ in *Diarra* heeft willen terugdringen.

De per 1 januari 2025 ingevoerde tijdelijke FIFA-regels nemen die belemmeringen niet volledig weg, maar verminderen ze wel op sommige punten. Het meest sluitend is de ITC-regeling waarbij de koppeling met het contractuele geschil is doorbroken, waarmee de feitelijke toegangsdrempel uit het systeem is verwijderd. De hoofdelijke aansprakelijkheid van lid 2 is van karakter veranderd, doordat zij voortaan afhangt van bewezen ‘inducement’. Bij lid 4 is hetzelfde bewijsvermoeden geschrapt, maar het registratieverbod van twee opeenvolgende periodes is ongewijzigd gebleven. Daarentegen heeft de schadevergoedingsplicht van lid 1 winst geboekt door schrapping van het ‘specificity of sport’, maar dit is in de plaats gekomen voor het ‘positive interest’ beginsel, waarvan de invulling aan de DRC en het CAS is overgelaten. Daarmee corrigeert het tijdelijke kader de tekst van artikel 17 RSTP, maar het laat de evenredigheidsvraag onbeantwoord voor het deel van de werking dat door de toepassingspraktijk wordt bepaald. Hetzelfde probleem ligt bij de doorwerking naar het nationale recht. De regel verwijst sterker dan voorheen naar het recht van het betrokken land, maar wat dat recht dan inhoudelijk vereist, blijft een open vraag.

Op de resterende knelpunten vergt artikel 17 RSTP een verdere herijking. De bepaling kan in beginsel worden gerechtvaardigd, voor zover zij noodzakelijk is voor het regelmatige verloop van de competitie. Daarom is een afschaffing van de regeling überhaupt niet aan de orde. Artikel 17 lid 1 RSTP verdient naar mijn oordeel een tweedelige verandering. De reeds in het artikel besloten contractuele schadevergoedingsclausule moet worden genormeerd, zodat zij voorzienbaarheid biedt zonder de speler aan de club te binden. Bij afwezigheid van een geldige clausule moet de resterende contractuele waarde van het contract als vertrekpunt voor de schadebegroting gelden, niet als absoluut plafond, waarbij daarbovenop uitsluitend concrete, aantoonbare schade toelaatbaar is. Op nationaal niveau betekent dit dat de Regeling, waarin de profvoetballer op grond van artikel 7:677 lid 6 BW als uitzonderingsfunctie

is aangewezen, restrictief en EU-conform moet worden uitgelegd, zodat een hogere vergoeding dan de restwaarde alleen mogelijk is bij concrete schade en niet bij abstracte beleidsgronden. Voor lid 2 en lid 4 is een gedeelde definitie van 'inducement' nodig, opgebouwd uit gezichtspunten die in de CAS-rechtspraak zijn ontwikkeld en moet de sanctie van lid 4 een structuur krijgen die per geval evenredig is. Voor de bewijspositie van de oude club ben ik van mening dat artikel 13 van de Procedural Rules Governing the Football Tribunal een verzwaarde stelplicht naar Nederlands procesrechtelijk model zou moeten bevatten, zodat de oude club haar stelling reëel kan bewijzen zonder dat het door *Diarra* afgewezen automatische vermoeden terugkeert.

De hoofdvraag laat zich, aansluitend daarop, in twee delen beantwoorden. De juridische grenzen die artikel 45 VWEU stelt aan artikel 17 RSTP vergen dat de financiële en sportieve gevolgen van tussentijdse contractbeëindiging worden gedragen door een regelcomplex dat in zijn gezamenlijke werking voorzienbaar en evenredig is en dat slechts rust op doelen die functioneel bijdragen aan het regelmatige verloop van de competitie. De per 1 januari 2025 ingevoerde tijdelijke FIFA-regels voldoen daar gedeeltelijk aan. De tijdelijke FIFA-regels zijn op het regelniveau een belangrijke stap in de richting van naleving van artikel 45 VWEU, maar zij verschuiven het materiële probleem op terugkerende onderdelen naar de toepassingspraktijk en naar het nationale recht waarnaar zij verwijzen. Op die plekken kan de winst van *Diarra* alsnog verloren gaan.

Ik kom daarmee tot de slotsom dat het tijdelijke regelgevingskader een tussenstap vormt en geen eindpunt. De in deze scriptie voorgestelde aanpassingen brengen artikel 17 RSTP materieel in lijn met wat artikel 45 VWEU vereist en behouden tegelijk de schadeherstellende en sanctionerende functie die het binnen het transfersysteem vervult. Het ligt op de weg van de FIFA om bij de definitieve regulering deze stappen te zetten. Doet zij dat niet, dan ligt de verantwoordelijkheid bij de KNVB-arbitragecommissie en in haar verlengde bij de Nederlandse rechter om de Regeling restrictief en EU-conform uit te leggen en daarmee te voorkomen dat de uitgangspunten van *Diarra* langs de nationale route alsnog verloren gaan. Het verdient de voorkeur dat FIFA deze begrenzing zelf in haar definitieve kader aanbrengt, en hiermee haar definitieve regels van artikel 17 RSTP een vorm geeft die past bij de arbeidsrechtelijke positie die de speler op grond van artikel 45 VWEU toekomt. Pas dan zal de uitspraak in *Diarra* haar volle werking krijgen. Niet alleen in de tekst van de FIFA-reglementen, maar ook in de feitelijke arbeidsmobiliteit van de profvoetballer als zijnde werknemer.

Literatuurlijst

Branco Martins 2025

R. Branco Martins, 'Het transfersysteem in beweging na Diarra', *SEW* 2025/6

Branco Martins 2021

R. Branco Martins, 'De profvoetballer als werknemer naar Nederlands recht', *OR* 2021/59

Branco Martins 2019

R. Branco Martins, 'De professionele voetballer en de beëindiging van zijn arbeidsovereenkomst', *TvO* 2019/1

Boot 2025

G.C. Boot, *Arbeidsprocesrecht (Burgerlijk proces & Praktijk nr. 17)*, Deventer: Wolters Kluwer 2025

De Jong 2023

C.F.W. de Jong, 'Compensatie bij schending van het spelerscontract op grond van artikel 17 lid 1 van de FIFA RSTP. Tijd voor een reform?', *VSZ* 2023/3

De Weger 2025

F.M. de Weger, 'De zaak "Diarra" en de arbeidsrechtelijke gevolgen voor Nederland', *Bb* 2025/4

De Weger 2022

F.M. de Weger, 'De nieuwe (langverwachte) toelichting op FIFA's transferreglement: FIFA Commentary 2021', *VSZ* 2022/1

De Weger en De Jong 2021

F.M. de Weger en C.F.W. de Jong, 'Inducement by clubs in light of art. 17(4) FIFA RSTP', *Sports Law & Taxation* 2021/04

De Weger 2010

F.M. de Weger, 'De '(sporting) just cause' in het internationale betaald voetbal', *TvS&R* 2010-3/4

De Weger 2006

F.M. de Weger, 'De ontbindende voorwaarde in spelerscontracten in het Betaald Voetbal', Amsterdam: Fair Play Publishing 2006

Hendrickx 2025

F. Hendrickx, 'De Diarra-zaak en voetbaltransfers: een analyse', *VSZ* 2025/1

Hendrickx 2016

F. Hendrickx, 'Twintig jaar na de Bosman-zaak: vrij verkeer in een onvrije markt', *TRA* 2016/2

Lebon 2021

K. Lebon, 'Het evenwicht tussen de contractuele stabiliteit en het recht op vrij verkeer van voetballers 25 jaar na het *Bosman*-arrest bereikt door de FIFA RSTP, of toch niet?', *VSZ* 2021/3

Ongaro 2011

O. Ongaro, *European Sports Law and Policy Bulletin – Contractual Stability in Football*, 2011/1.

Pennings 2021a

F.J.L. Pennings & S.S.M. Peters (red.), Europees arbeidsrecht (Monografieën Sociaal recht nr. 2), Deventer: Wolter Kluwer 2021.

Pennings 2021b

F.J.L. Pennings 'Bestaat er een Europees werknemersbegrip?', *TRA* 2021/3.

Planas 2009

G. Planas, 'Contractual stability in professional football: Quo vadis?', *EPFL Sports Law Bulletin* 2009, afl 5.

Schettino en Coni 2025

A. Schettino en A. Coni, 'The Football Transfer System Under EU Judicial Scrutiny: FIFA called Offside Once Again in the *Diarra* case', *Fascicolo* 2025/2

Van Leuken 2014

R.W.E. van Leuken, 'Rechtsverhoudingen tussen particulieren en de verdragsrechtelijke verkeersvrijheden', *OR* 2015/4.3.1

Weatherill 2007

S. Weatherill, *European sports law collected papers*, Den Haag: T.M.C. Asser Press 2007.

Wilms 2025

T.A. Wilms, annotatie bij HvJ 4 oktober 2024, ECLI:EU:C:2024:824, *JAR* 2025/3

Jurisprudentie

Hof van Justitie van de Europese Unie

Hof van Justitie van de Europese Unie 27 november 2025, C-356/24 (*Kärntner Landesregierung*)

Hof van Justitie van de Europese Unie 12 maart 2026, C-150/25 (*Marhaux/BX*)

Hof van Justitie van de Europese Unie 3 juli 1986, 66/85, ECLI:EU:C:1986:284 (*Lawrie-Blum)*

Hof van Justitie van de Europese Unie 12 december 1974, C-36/74, ECLI:EU:C:1974:140 (*Walrave en Koch*)

Hof van Justitie van de Europese Unie 15 december 1995, C-415/93, ECLI:EU:C:1995:463 (*Bosman*)

Hof van Justitie van de Europese Unie 31 maart 1993, C-19/92, ECLI:EU:C:1993:125 (*Kraus*)

Hof van Justitie van de Europese Unie 5 februari 1963, C-26/62, ECLI:EU:C:1963:1 (*Van Gend en Loos*)

Hof van Justitie van de Europese Unie 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824 (*Diarra*)

HvJ EU 4 oktober 2024, C-650/22, ECLI:EU:C:2024:824, JAR 2025/53 m.nt. Wilms.

Hof van Justitie van de Europese Unie 27 januari 2000, C-190/98, ECLI:EU:C:2000:49, (*Graf*)

Hof van Justitie van de Europese Unie 16 maart 2010, C-325/08, ECLI:EU:C:2010:143, (*Bernard*)

Hof van Justitie van de Europese Unie, 30 november 1995, C-55/94, ECLI:EU:C:1995:411 (*Gebhard*)

Hof van Justitie van de Europese Unie 26 januari 1999, C-19/95, ECLI:EU:C:1999:22 (*Terhoeve*)

Hof van Justitie van de Europese Unie 9 september 2003, C-285/01, ECLI:EU:C:2003:432 (*Burbaud*)

Hof van Justitie van de Europese Unie 13 april 2000, C-176/96, ECLI:EU:C:2000:201 (Lehtonen)

Hof van Jusititie van de Europese Unie 21 december 2023, C-333/21, ECLI:EU:C:2023:1011 (*European Superleague Company*)

Concl. A-G E. Sharpston 16 juli 2009, C-325/08, ECLI:EU:C:2010:143 (*Bernard*)

Concl. A-G Lenz, C-415/93, ECLI:EU:C:1995:293 (*Bosman*)

Court of Arbitration for Sport

CAS 30 januari 2008, 2007/A/1298-1299-1300 (*Webster*)

CAS 19 mei 2009, 2008/A/1519-1520 (*Matuzalem*)

CAS 28 februari 2011, 2010/A/2145-2146 (*De Sanctis*)

CAS 29 maart 2020, 2020/A/7443 (*Mahmoud*)

CAS 2020/A/6767 (*Zobahan Cultural & Sport Club v. Reza Shekari & Football Club Rubin Kazan & FIFA*)

CAS 24 november 2017, 2016/A/4843 (*Hamzeh Salameh & Nafit Mesan FC/SAFA Sporting Club & FIFA*)

CAS 2022/A/9231 (*Rio Ave v. Raja Casablanca & FIFA*)

CAS 21 januari 2015 2013/A/3365 & 3366 (*Juventus FC/Chelsea FC & Livorno Calcio S.p.A/Chelsea FC*)

CAS 5 december 2005/A/916 (*AS Roma/FIFA*)

CAS 26 mei 2008 2007/A1358 (*FC Pyunik Yerevan v. L., AFC Rapid Bucaresti & FIFA*)

CAS 2 juli 2013 2013/A/3091, 3092 & 3093 (*FC Nantes v. FIFA & AL Nasr Sports Club*)

Hoge Raad

HR 16 april 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2886, NJ 1999/548 (*Habing/PRC*)

Rechtbanken

Ktr. Rotterdam 5 april 1967, ECLI:NL:KTGROT:1967:AB6994, *NJ* 1967/418 (*Laseroms/Sparta*)

Overige bronnen

FIFA 2023a

FIFA, 'Commentary on the Regulations on the Status and Transfer of Players', november 2023, https://inside.fifa.com/legal/news/fifa-publishes-third-edition-of-commentary-on-the-regulations-on-the-status-and-transfer-of-players

FIFA 2023b

FIFA, 'Regulations on the Status and Transfer of Players', maart 2023, https://inside.fifa.com/search-results?q=regulations%20on%20the%20status%20and%20transfer%20of%20players&content-types=document

FIFA 2024

FIFA, 'Explanatory Notes - Interim Regulatory Framework, december 2024, https://support.fifatms.com/en/support/solutions/articles/7000031125-fifa-regulations

FIFA 2025a

FIFA, 'Regulations on the Status and Transfer of Players incl. interim regulatory framework', januari 2025, https://digitalhub.fifa.com/m/696d877ea35ca761/original/Regulations-on-the-Status-and-Transfer-of-Players-January-2025-edition.pdf

Procedural Rules 2025

FIFA, 'Governing the Football Tribunal', januari 2025, https://digitalhub.fifa.com/m/64099da6c2ca3a6d/original/Procedural-Rules-Governing-the-Football-Tribunal-January-2025-edition.pdf